

rum auditori generali et procuratori fiscali, aliisque etiam personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam motu simili, etiam consistorialiter, ac aliàs, in contrarium quomodolibet concessis, approbatis ac innovatis, et in futurum concedendis, approbandis, confirmandis et innovandis: quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad id servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat etiam motu huiusmodi specialiter et expresse derogamus, ac derogatum esse volumus et mandamus, contrariis quibuscumque: aut si quibusvis, communiter aut divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§ 11. Volumus autem, quod eadem praesentibus, unà cum capitulis, ut praefertur, faciendis, ut omnibus innotescant, ad valvas basilicae Principis apostolorum de eadem Urbe et cancellariae apostolicae praedictae ac in acie Campi Florae publicentur et affigantur, dimissis inibi earum copiis, quae perinde omnes arcent, ac si unicuique personaliter intimatae fuissent;

§ 12. Quodque earumdem praesentium et capitulorum, ut praefertur, conficiendorum transumptis et exemplaribus, etiam impressis, ac manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiasticà constitutae munitis, ea prorsus fides adhibeatur, tam in iudicio quam extra, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

§ 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae erectionis, institutionis, applicationis, appropriationis, praecepti, constitutionis, deputationis, impartitionis, decretorum, derogationis, mandatorum et voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius, se noverit incursurum.

Datum Romae, apud sanctam Mariam Maiorem, anno Incarnationis Dominicae MDCXXV, XVI kalendas decembris, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 16 novembris 1625, pontif. anno III.

Anno a Nativitate Domini nostri Iesu Christi MDCXXVI, indictione IX, die vero XVII mensis iulii, pontificatus Sanctissimi in Christo Patris et D. N. D. divina providentiâ Urbani VIII, anno eius III, supradictae litterae unâ cum capitulis lectae, affixae et publicatae fuerunt ad valvas basilicae S. Petri Principis apostolorum de Urbe, cancellariae apostolicae, et in acie Campi Florae, dimissis ibidem praesentibus litteris et capitulis per aliquantulum temporis spatium, ut moris est, affixis, et deinde amotis, postea affixis copiis earumdem litterarum cum eisdem capitulis in eisdem locis per nos Tarquintium Maionum Romanum et Ioannem Baptistam Spadam de Cesis apostolicos cursores.

AUGUSTINUS DE BOLIS
pro mag. DD. cursorum.

CLXXI.

Confirmatio litterarum Pii Papae V pro sacrâ domo Lauretanâ super notificandis legatis in favorem ipsius domus factis¹.

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

Clausulae
poenales.

Urbanus Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

Ex iniuncti nobis desuper apostolici muneris debito iurium almae Domus Lauretanae conservationi sedulo incumbentes, ea, quae propterea a Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris provide facta fuisse comperimus, quo firma perpetuo et illibata remaneant, inviolateque observentur, apostolicae firmitatis munimine roboramus, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

Recensentur
Pii Papae V litterae.

§ 1. Dudum siquidem a felicis recordationis Pio Papa V praedecessore nostro emanarunt litterae tenoris subsequentis, videlicet:

Ad perpetuam rei memoriam. Ad Romani Pontificis spectat officium, etc.¹

Eaque confirmavit
Clemens Papa VIII.

§ 2. Subinde vero pia memoriae Clemens Papa VIII, etiam praedecessor noster, praesertim litteras huiusmodi approbavit et confirmavit, prout in illius litteris desuper in simili formâ Brevis expeditis², quarum tenores praesentibus pro expressis haberi volumus, plenius continetur.

Hoc approbat
Urbanus.

§ 3. Cum autem firmiora sint ea, quae saepius fuerint apostolicae auctoritatis praesidio communita: nos, iurium eorundem conservationi, quantum cum Domino possumus, consulere volentes, easdem praesertim litteras, et in eis contenta quaecumque, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, ac etiam innovamus; eaque omnia et singula per eos, ad quos spectat et in futurum quomodolibet spectabit, sub poenis in ipsis praesentibus litteris contentis, inviolate observari debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam,

¹ Reliquum omittimus quia iam legitur in Constit. LXXXIX Pii V, tom. VII, pag. 659 seq. Nisi quod ibid. pag. 660 a, linea 7, legitur *illius dioecesis*, et legendum *nullius dioecesis* (R. T.).

² Quas non puto esse in Bullario (R. T.).

quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

§ 4. Non obstantibus omnibus illis, quae in eisdem praesentibus litteris concessa sunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die XVII novembris MDCXXV, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 17 novembris 1625, pontif. anno III.

CLXXII.

Approbatio statutorum pro Ordine fratrum Minorum de Observantia editorum in capitulo generali Romae die XVII maii MDCXXV celebrato¹.

Urbanus Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

In supremo apostolatus solio, meritis, licet imparibus, divinâ dispensatione praesidentes, ex incumbenti nobis pastoralis officii debito religiosorum Ordinum in Ecclesiâ Dei militantium prosperum statum, felicemque directionem sinceris de² siderantes affectibus, iis, quae propterea pie et provide praesertim in eorum capitulis generalibus facta fuisse comperimus, ut firma perpetuo et illibata remaneant, libenter, cum a nobis petitur, apostolici muniminis adiuicimus firmitatem, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

§ 1. Cum itaque, sicut dilectus filius procurator generalis Ordinis fratrum Minorum S. Francisci de Observantia nuncupatorum nobis nuper exponi fecit, in capitulo generali eiusdem Ordinis in domo B. Mariae de Araceli nuncupatae de Urbe praedicti Ordinis ultimo loco cele-

¹ Huiusmodi statuta sunt inserta in istâ Constitutione, ut videre poteris, et quia multum interest et sunt generalia, ea posui ad verbum (ex Cherub.). Aliorum porro statutorum Barchinensium pro ultramontanâ familiâ eiusdem Ordinis confirmationem infra dabimus sub XVIII decembris huius anni (R. T.).

Obstantium
derogatio.

Exordium

Procurator
generalis petit
statuta condumari.

Praesentium
actenda publicatio.

Transumptis
que adhibenda
sides.

brato, pro felici fratrum ipsius Ordinis utriusque familiae gubernio et directione nonnulla statuta edita fuerint, tenoris subsequentis, videlicet:

Statuta pro utraque familia.

Qua licentia
ossint fratres
Romam venire.

Pro publicis totam provinciam concernentibus negotiis, accedente etiam definitorii consensu, patribus suis ad Curiam Romanam eundi facultatem provinciales ministri concedere possint: privatis¹ autem auctoritatem hanc sibi noverint esse negatam. Qui secus fecerit, poenis a sanctae memoriae Clemente VIII positae subiaceat².

De habitu
oblatorum
et
ertiariorum.

Oblati omnes, donati, tertiarii, ad conventus famulatum assumpti, caparonem seu caputium ferre deinceps non praesumant, sed, ut ab omnibus dignoscantur fratres non esse, calceatis incedant pedibus: habitum genua non excedentem et galerum seu biretum in capite portent.

De auctoritate
congregationis
circa guarda-
dias.

Statutum generale, quo decernitur, capitulum intermedium seu congregationem habere plenam auctoritatem non continuandi guardianos, sed, prioribus amotis³, alios instituendi etiam nullam interveniente causa, innovatur et roboratur; ideo guardiani omnes renuntiationem suorum officiorum spontaneam et ex animo in scriptis mittere teneantur.

De provincia
Anglicana.

Provincia Anglicana, quae ob persecutiones haereticorum defecerat, pristino suo honori et loco restituitur: ita tamen ut, quia pauci adhuc in ea sunt conventus et fratres, donec augeatur numerus, separatae custodiae nomen retineat, cuius custos generali capitulo intersit, habeatque volum in eo.

Marchio de
Canetta benefactor
agnoscentis.

Utraque familia, pro acceptis beneficiis et munificentissima liberalitate excellentissimi domini marchionis de Canetta, eum

¹ Videtur legendum, *pro privatis* (R. T.).

² Decretum Clementis VIII habes supra pagina 211 (R. T.).

³ Perperam edit. Main. legit *amoris* (R. T.).

benefactorem agnoscit, sicut iam antea in congregatione Segoviensi proxime praeterita, communi omnium suffragio, sancitum fuerat.

Provinciae
tertii Ordinis
ius habent suffragii.

Provinciarum tertii Ordinis, quae nunc temporis in Hispania et Gallia erectae sunt, ministri comitiis generalibus deinceps interesse et in electionibus ministri et commissarii generalis respective votum activum habere poterunt. Fratres enim nostri sunt. Provincia S. Didaci in Baetica recipitur, et catalogo provinciarum Ordinis adscribitur et antiquitatis suae locum a suae erectionis die, qui xx mensis decembris anno MDCXX fuit, in posterum obtinebit.

Provinciae
Baeticae locus.

Provincia Saxoniae S. Crucis antiquo suo iuri et ordini restituitur; ad eamque non solum Abastudensis conventus, alique qui antiquitus eius erant, sed etiam Helde-simensis, Bibeldensis et Fuldensis, qui hactenus ministro Coloniensi paruerunt, item conventus Egar et monialium eiusdem loci, qui ad tempus Argentinensi provinciae subditi fuerant, deinceps et in posterum pertinebunt.

Provincia Sa-
xoniae restituta

Pro cismontanâ familia.

Ut conscientis fratrum circa missarum celebrationem efficaci remedio provideatur, strictissime patribus guardianis et quibuscumque aliis conventuum superioribus praecipitur, ut in oneribus missarum suscipiendis omnino observent formam praescriptam in decretis a sacra Congregatione Concilii Sanctissimi Domini nostri auctoritate nuper editis de celebratione missarum¹.

Onera missarum
suscipienda
ad formam de-
cretorum Con-
gregationis Con-
cilii.

Ne pax mutua detrimentum patiat, noverint patres Reformati sibi interdictam divini verbi praedicationem, necnon elemosynarum petitionem, intra limites conventuum fratrum Observantium de familia, nisi prius ministri provincialis in scriptis obtentam facultate; cui interdictioni reci-

Quae praxis
servanda sit in-
ter observantes
et reformatos
circa elemosy-
nas.

¹ Quas vide supra pag. 336 (R. T.).

proce fratres regularis Observantiae subiacent, nisi patris custodis Reformatorum voluntas accesserit, atque consensus.

In obedientia-
libus dies dis-
cessus et redi-
us adnotandus.

Pro evitandis fratrum evagationibus, ordinatur et praecipitur, ut, quotiescumque eorum aliquis a suo superiore extra provinciam, vel etiam¹ conventum intra provinciam, exeundi facultatem impetaverit, in illius obedientiam dies determinati assignentur suae peregrinationis, sique reditus²; nec possit accingere se itineri et obtentam facultate gaudere, nisi obedientiales litterae prius registratae, et a patre ministro sive guardiano subscriptae fuerint: in quibus dies discessus adnotetur.

Apostatae non
retinendi.

Apostatae nec recipiantur nec retineantur in alienis provinciis, ad quas quomodocumque cofugerint: sed, ubi primum fuerint absoluti iuxta consuetudinem et Ordinis constitutiones, ad proprias remittantur sub poenam privationis officiorum provincialis, sive guardiani, aut cuiuscumque alterius superioris ipso facto incurrendam.

In unaquaque
provincia phi-
losophiae et the-
ologiae institu-
dae.

Cum Ordo noster seraphicus ad totius Ecclesiae obsequium sit institutus, toto conatu innitendum³ est, ut non solum in eo scientia non pereat, sed in dies augeatur. Ideo decernitur, atque statuitur, ut in qualibet provincia, ubi hactenus desiderantur et non sunt, philosophiae et theologiae studia erigantur et instituatur: quibus ex eadem provincia patres lectores ex doctioribus praeficiantur: caveaturque ne deinceps in alienas provincias studentes mittantur, aut praedicatores, nisi in casu aliquo urgenti, de quo tam minister generalis, quam commissarius iudex esto. Hac lege provinciae ultramarinae non tenentur, quam studentium et lectorum penuriam patiuntur.

De transoun-
tibus ab una ad
altam provin-
ciam.

Transitus ab una ad aliam provinciam plurimorum est causa malorum, quibus provisum fore iudicamus, si quod nunc

¹ Videretur hic addendum *ad aliam* (R. T.).

² Perperam ed. Main. habet *redditus* (R. T.).

³ Potius lege *enitendum* (R. T.).

statuitur, in posterum observetur, ut scilicet, qui sua sponte, licet obtentam prius licentiam, ad alienam provinciam transierunt fratres, tam incorporati, quam incorporandi, in ea locum, ordinem et praecedentiam a die tantum incorporationis suae, non autem a die receptionis habitus vel emissae professionis, teneant et habeant.

De privilegiis
praeter Ordinis
statuta concessis.

Ad tollendam ambitionem et eliminandam relaxationem decernitur, ut, iuxta Gregorii XV Breve, nullus aliquo gaudeat privilegio ex quacumque causa, quod per leges et Ordinis statuta a Sede Apostolica confirmata concessum non fuerit.

Communitates
erigendas
ad submin-
strandum fratri-
bus necessaria.

Sicut statutum de erigendis communitatibus in unoquoque conventu ad maiorem paupertatis observantiam et fratrum consolationem innovatur, ita guardianis sub poenam suorum officiorum privationis praecipitur, ut, infra duorum mensium a suo ingresso spatium, communitates erigant, in quibus, quae necessaria sunt fratribus, asserventur, suo tempore illis distribuenda et subministranda; huiusmodi autem communitates de elemosynis conventuum et superfluis fratrum erigantur; quibus unicum habere habitum, et tunicam unam conceditur; alteram vero tunicam, non nisi ex necessitate et superioris condensatione et licentia.

Quod de vineis
et pratis
sit tractandum.

Omnibus et singulis patribus guardianis sub poenam privationis officii praecipitur, ut si in suis conventibus vineae, seu prata fuerint, ex quibus vinum ad bibendum et foenum ad vendendum colligitur, antequam a suo ingressu duo menses compleantur, omni posthabita excusatione, tollant, et aliis usibus permissis terram applicent.

De visitandi-
fratrum cellis.

Iterato statuitur; ut guardiani sub poenam suspensionis a suis officiis cellas fratrum singulis mensibus visitent, indeque auferant quidquid perfectae et Franciscanae repugnant paupertati.

De insultan-
tibus superiori-
bus.

Renovatur statutum contra illos fratres, qui suis superioribus insultant, verba in-

in iuriosa et contumeliosa in eos proferunt, in recognoscendis culpis sine licentiâ loquuntur, protestationes in scriptis afferre ausu temerario praesumunt.

Statuta pro cismontanâ familiâ colligenda.

Sicut in congregatione Segoviensi proximè praeteritâ in unum collecta fuere statuta, quae in ultramontanâ familiâ in posterum observari debeant, ita in hac cismontanâ fiat: huiusmodi autem collectio duobus patribus doctrinâ et pietate pollentibus a cismontano definitorio eligendis committatur.

De clavi communi.

Servetur apostolica constitutio, qua ministro provinciali in suâ provinciâ, et guardiano in suo conventu praecipitur, ut eorum quilibet clavem communem, quae magistra vocatur, apud se habeat et custodiat: qua suorum subditorum cellas ad libitum, saltem cum duobus discretis conventus, aperire, ingredi et visitare possit.

Pro Hispanis.

In provinciis unus semper definitor ex relictis esse debet.

Si contingat, patrem definitorem relictum ad meliorem transire vitam, soluto mortis tributo, eius locum, munus et officium antiquior eiusdem recollectionis definitor obtineat; quod si nullus definitoris officio functus superstes inveniatur, qui erit guardianus antiquior, aut secundum tabulae ordinem dignior extiterit, defuncto definitore substituat: ita ut sine definitore relictio nunquam definitorium congregetur.

A qua distantia definitor sit vocandus pro actu validitate.

Ad electiones non vocetur definitor extra nationem existens: si vero intra nationem, extra provinciam tamen, fuerit, dummodo non plus, quam per duas aut tres dietas distare dignoscatur, vocandus erit, alioquin omnes definitorii actiones nullius sint valoris et auctoritatis.

Mortuo definitore quis sit subrogandus.

Mortuo aliquo definitore, antiquior provinciae pater defuncti locum accipiat: quod si nullus talis extiterit, antiquior in definitoris officio subrogetur. Idem aliis in nationibus observandum erit.

Ne bibliothecae, lectores, praedicatores et confessores, libris necessariis careant, singulis provincialibus ministris conceditur, ut quilibet in suâ provinciâ elemosynas procuret pro missis diebus dominicis celebrandis ad praescriptum eorumdem decretorum sacrae Congregationis Concilii de celebratione missarum, dummodo ducatorum ducatorum quantitas valorem non excedat quolibet anno. Huiusmodi autem elemosynis emantur libri, et pro uniuscuiusque necessitate, iudicio ministri, distribuuntur; quod ut sine dolo et fraude fiat, visitator solerter inquirat, specialem rationem in singulis conventibus exigat, et in capitulo provinciali, an libri iuxta quantitatem assignatam procurati et distributi fuerint, vel non, publice et in conscientiâ declaret. Quae supererunt die dominico missae supra numerum, ex statutorum nostrorum praescripto benefactoribus in communi applicentur.

De bibliothecis comparandis.

Pro Gallis.

Quod unanimes in suo discretorio novem provinciae Galliarum a definitorio generali obnixè postularunt, eis libenter ad maiorem Dei gloriam conceditur: ut videlicet in qualibet dictarum provinciarum tres eligantur et assignentur conventus, in quibus regulae observantia adeo districte servetur, ut relectorum seu reformatorum vivendi modum fratres imitentur: ideo capitulum generale, tam ministris, quam visitoribus, in virtute sanctae obedientiae praecipit, ut hoc diligentissime exequantur; ita tamen, ut praedicti conventus ministris in omnibus subiiciantur, iis casibus exceptis, qui in statutis pro reformatis iam factis declarantur.

Domus relectae qualibet in provincia assignandae.

Eodem iure ac privilegio gaudeant relectorum provinciae in Gallia existentes, quo duae aliae eiusdem nationis familiae, ut videlicet suo ordine et tempore successivo definitorem habeant generalem.

Quo ordine sumum habere debeant delinquentem.

Pauca haec statuta fieri debuerunt, quia quaecumque alia ad bonum publicum necessaria, in statutis Segoviensibus auctoritate totius congregationis ibidem confectis cumulatissime reperientur.

Pro Indis.

Soli custodes ad capitulum generale accedere debent.

Caveant ex Indianis provinciis ministri provinciales, ne ad capitulum generale, vel aut ipsi veniant, vel commissarios suo nomine mittant: solis custodibus veniendi facultas conceditur.

A quibus sint visitandae provinciae.

Indiarum commissarii generales ipsimet provincias omnes visitent: impediti necessitate urgenti, ex vicinioribus provinciis, non autem remotis, visitatores assumere teneantur.

Ordo in pupendis relictis servandus.

Nulli liceat commissario generali, vel etiam visitori, ante ministri provincialis electionem, neque eâ peractâ, aliquem voce activâ et passivâ privare seu aliâ graviore afflicere poenâ, nisi confecto processu et praecedente rei auditione in sui defensionem. Qui secus fecerit, suo privetur officio.

Quoto tempore visitatores in visitata provincia possint commorari.

Visitatores, peracto provinciali capitulo, in provincia visitatâ ultra viginti dies non remaneant: quibus elapsis, omnino auctoritate careant.

Tam commissarius generalis seu visitor ab electoribus subscriptionem petens hunc vel illum eligendi, quam ipsi subscribentes, privationi actuum legitimum ipso facto incurrendae subiaceant.

Iuramentum ab electoribus praestandum.

Electores in provinciali capitulo congregati, antequam ad electionem ministri, definitorum, custodum et guardianorum procedant, nominatim iuramentum praestent coram venerabilis crucifixi imagine, se eum electuros, quem in conscientiâ et omnibus aequâ lance libratam digniorem iudicabunt, ita iubente Clemente VIII sanctione a SS. D. N. Urbano VIII renovatâ.

Pro Belgis.

De statutis

Permittit capitulum generale provinciis

belgicis et annexis, in iis tantum, quae sacris canonibus, Tridentini Concilii decretis, et constitutionibus apostolicis non adversantur, iuxta statuta Barchinonensia¹, nuper Segoviae recognita et auctoritate reverendissimi patris ministri generalis eisdem accomodata, deinceps vivere, sua statuta provincialia servare, reformationis modos a visitoribus apostolicis introductos retinere; ita ut neque praesentes, neque futurae constitutiones aliae praedictarum provinciarum patres ac fratres ullo modo obligent, nisi ex parte illâ, qua dictis statutis conformes erunt, vel primo in capitulo provinciali seu congregatione lectae et promulgatae fuerint.

quoad provincias Belgicas.

Commissarius nationalis in dictis provinciis nemo esse aut institui possit, nisi qui antea, aut definitor, aut iubilatus lector, aut maiori officio functus fuerit, et per se ipsum provincias visitare valeat. Dispensatio in statutis provincialibus sine definitorii assensu omnino ei interdicitur, sicut et causarum commissio in instantiâ primâ, quae penes praelatos ordinarios esse et remanere debet.

De commissario nationali.

Receptionem novitiorum necnon fratrum incorporationem non esse sui iuris noverit; capitulis provincialibus ipsemet praesideat.

Eiusque auctoritate.

Instante definitorio totius capituli generalis statuimus, ad evitanda dubia, ut procuratores et commissarii Romanae Curiae suo officio functi (etiam si ministri provinciales aliâs non fuerint) intra suam provinciam, et extra, omnes alios praecedant; licet ministri provinciales aut definitores generales extiterint.

De praecedentia procuratorum et commissariorum Romanae Curiae.

§ 2. Nos, inviolabilis statutorum huiusmodi observationi, perpetuaeque firmitati, quantum nobis ex alto conceditur, opportune providere, ipsumque procuratorem specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicatio-

Praedicta statuta confirmat Pontifex.

¹ De hisce vide infra, sub xviii dec. h. a. (R.T.)

nis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolutas, et absolutum fore censentes, supplicationibus eiusdem procuratoris totius Ordinis huiusmodi nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, statuta praesentium, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulae.

§ 3. Decernentes, eadem statuta in praedicto Ordine ab omnibus, ad quos spectat, et pro tempore quomodolibet spectabit in futurum, inviolabiliter perpetuo observari et adimpleri debere, irritumque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§ 4. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac quatenus opus sit, dicti Ordinis (etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis) statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xx novembris mdcxxv, pontificatus nostri anno iii.¹

Dat. die 20 novembris 1625, pontif. anno iii.

CLXXIII.

Super subsidio duodecim millionum ab incolis regni Castellae regi catholico persolvendo².

¹ Hic subditur alia constitutio quam infra dabimus suo loco (R. T.).

² Ex Regest. in Secret. Brev.

Charissimo in Christo filio nostro Philippo, Hispaniarum regi catholico, Urbanus Papa VIII.

Charissime in Christo fili noster, salutem et apostolicam benedictionem.

Orthodoxae fidei conservandae zelus, ac singularis in nos et Apostolicam Sedem devotio, aliaque catholici cognomine optimo iure insigniti regis praeclara merita, quae in maiestate tuâ caelesti gratiâ resplendent, plane exigunt, ut subsidia pro eiusdem fidei defensione a tuis subditis prompte tibi oblata, quantum cum Domino possumus, adiuvemus.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, subditi regnorum tuae coronae Castellae in novissimis comitiis sive curiis habitis, animadvertentes, maiestatem tuam, pro eiusdem religionis defensione et obedientiae erga sanctam Romanam Ecclesiam conservatione in tuis et exteris ditionibus ac regnis, gravissimis assidue sumptibus urgeri, tuaque aeraria pene exhausta esse, ita ut, nisi aliquo eorundem subditorum extraordinario subsidio subleveris, eosdem sumptus in tam laudabilem, Deo gratam et reipublicae christianae utilem causam convertendos diutius ferre difficile possis, quaedam superadditionalia nuncupata servitia, sive subsidia, quae in totum summam duodecim millionum nummorum¹ aureorum, sex annorum spatio, duorum scilicet pro quolibet anno, persolvendam conficere debeant, ex gabellâ sisâ nuncupatâ², super sale, chartâ, tam impressâ, quam non impressâ, cuiuslibet generis, necnon anchoraggio et aliis forsitan rebus mobilibus, ac etiam stabilibus, in dictis regnis vendendis et respective consumendis imponendâ, per ementes et vendentes solvendâ, praestare prompte obtulerint, omnesque laici cuiuscumque gradus, status, condi-

¹ Edit. Main. legit *nummum* (R. T.).

² Confer supra aliam similem constitutionem pag. 364 (R. T.).

Philippi IV regis erga Apostolicam Sedem merita.

Incolae regni Castellae subsidium duodecim millionum aureorum ei sponte offerunt.

tionis et praeeminentiae eadem subsidia contribuere et gabellam solvere debeant, neque ullus immunis sit aut exemptus, tuaque maiestas nobis haec significaverit:

Quod ut ceterius ille consequatur,

§ 2. Nos, promptam et devotam eorundem regnorum et subditorum tuorum in te voluntatem, qui facultates suas pro catholicae fidei defensione conferre intendunt, commendantes (quia, sicut etiam accepimus, si tantummodo laici subsidia huiusmodi contributorent, et gabellam seu sisam praedictam solverent, nimis longo tempore summa praedicta conficeretur, et laicorum facultates ad summam huiusmodi duodecim millionum, ut praefertur, conficiendam minime suppetunt, difficileque admodum est ecclesiasticos a laicis in gabellae huiusmodi solutione discernere), eadem subsidia per ecclesiasticas personas adiuvanda, gabellasque seu sisas aequaliter persolvendas, ut infra sequitur, existimavimus.

Indulget Urbanus ut ab ecclesiasticis quoque praestetur.

§ 3. Motu itaque proprio et ex certâ scientiâ ac maturâ deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, omnes et singulas ecclesiasticas personas, tam seculares, quam cuiusvis Ordinis etiam exempti et Apostolicae Sedi immediate subiecti regulares, nec non monasteria utriusque sexus, conventus et collegia, ac capitula ecclesiarum regnorum Castellae praedictorum, et in eisdem regnis commorantes et consistentes ad conferendum et contribuendum proportionaliter, et non aliâs, prout laici in dictis subsidiis mediante solutione gabellae seu sisae, eorundem subsidiorum causâ super sale, cartâ cuiusvis generis, tam impressâ, quam non impressâ, in regnis praedictis introducendis, seu confectis vel productis, et vendendis, nec non unius pro centenario aliarum rerum mobilium et se moventium, ac stabilium, patrimonialium tantum, non autem ecclesiarum, neque super aliis rerum speciebus, super quibus olim

gabella seu sisa decem et octo millionum nummorum similiter aureorum aliâs¹ imposita, et per felicitis recordationis Paulum Papa V praedecessorem nostrum ad ecclesiasticos ad certum tempus extensa, et per nos nuper prorogata reperitur sub certis modo et formâ tunc expressis, imponendae, seu forsitan impositae, et durante tamen sexennio proximo dumtaxat, et non ultra, teneri et obligatos esse: ita tamen quod, si ante sexennii huiusmodi finem praedicta summa duodecim millionum nummorum confecta fuerit, ecclesiastici praedicti amplius contribuere, et dictam gabellam, seu sisam, ut praefertur, solvere non debeant, ac praesens gratia nulla sit eo ipso, decernimus et declaramus.

§ 4. Decernentes etiam, quod omnes et singuli ecclesiastici praedicti solvere recusantes opportunis iuris et facti remediis per Ordinarios locorum tantum ad solutionem huiusmodi cogantur; non autem coram iudicibus laicis, sive exactoribus eiusdem gabellae seu sisae, neque quibuslibet aliis iudicibus aut ministris secularibus, sub poenâ excommunicationis maioris, necnon aliis poenis a sacris canonibus et constitutionibus apostolicis inflictis et comminatis, ipso facto incurrendis; a quibus praeterquam a Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, etiam vigore quorumcumque privilegiorum, etiam cruciatâ sanctae, nullatenus absolvi queant, conveniri nullo modo possint seu debeant, sed a praedictis Ordinariis ecclesiasticis tantum ad solutionem huiusmodi compelli valeant.

§ 5. Quibus Ordinariis districte praecipiendo mandamus, ut divini iudicii memores, ne ecclesiastici indebite et plusquam laici, nec ultra continentiam nostrarum litterarum graventur, super quo

¹ Edit. Main. legit *aliasque* (R. T.).

² Potius lege *ullo*, nam praecessit *non* (R. T.).

Eosque ad id per Ordinarios locorum posse compelli.

Qui tamen curare debent ne nimis graventur.

eorumdem Ordinariorum conscientiam oneramus, omnino provideant.

Cum obstant
urq̄
deroga-
tione.

§ 6. Et contra eosdem ecclesiasticos recusantes ac regulares et exemptos, nobisque et Apostolicæ Sedi immediate subiectos, ad quamcumque simplicem eorumdem exactorum requisitionem, exequutive, quacumque appellatione remotâ, auctoritate nostrâ procedant. Volumus autem ut pecunie ex prædictis subsidiis et gabellâ seu sisâ, ut præfertur, a dictis ecclesiasticis percipiendâ in alios usus quam catholice religionis defensionis, ac bellorum contra hæreticos, aliosque catholice fidei hostes, et obedientiæ erga S. R. E. conservationis, pro quibus, ut præfertur, contribuuntur, nullatenus convertantur, super quo maiestatis tuæ conscientiam oneramus.

Recusantes
vero
debent
ad solutionem
compelli.

§ 7. Non obstantibus regnorum prædictorum statutis et consuetudinibus, ac ordinibus apostolicis, etiam in quibusvis generalibus conciliis editis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, regnis, personis, monasteriis, conventibus, collegiis et aliis prædictis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, in genere vel in specie, ac aliâs, in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda esset, illorum omnium et singulorum tenores præsentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis aliâs in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis
danda fides.

§ 8. Ut autem præsentis nostræ litteræ,

cum opus fuerit, ad omnium notitiam facilius devenire possint, decernimus, ut earum exemplis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personæ in dignitate ecclesiasticâ constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio et extra ubique adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si fuerint exhibitæ vel ostensæ: quodque gabella seu sisa unius pro centenario, bona tam stabilia quam mobilia et se moventia, quæ ab ecclesiasticis, seu aliis personis, nomine et ad favorem et commodum ecclesiarum, monasteriorum, hospitalium vel aliorum piorum locorum, seu etiam, præviâ super hoc opportunâ licentiâ, in evidentem ipsarum ecclesiarum utilitatem, vel aliâs quovis modo permutari et respective acquiri contigerit, nullatenus ex quavis causâ comprehendat, seu ad illa se extendat, neque exigatur, aliâs præsentibus nullæ sint eo ipso.

Datum Romæ, apud S. Mariam Maiorem, sub annulo Piscatoris, die xxiii novembris MDCXXV, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 23 novembris 1625, pontif. an. III.

CLXXIV.

Confirmatio reformationis canonicorum regularium congregationis S. Salvatoris in Lotharingia¹.

**Urbanus Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.**

In supremo apostolatus solio, meritis licet imparibus, divinâ dispositione præsidentes, inter multiplices pastoralis officii curas, ad ea, per quæ divinus cultus et devotio, regularisque disciplinae observantia in quibuslibet monasteriis conserventur, maioraque in dies suscipiant incrementa, sollicitis studiis intendimus, atque his, quæ propterea pie et provide facta fuisse dicuntur, libenter, cum a nobis petitur, apostolici muniminis adiicimus fir-

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

Exordium.

mitatem, prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

Introducta
in Lotharingia
monasterii re-
formatio

§ 1. Cum itaque, sicut dilecti filii prior ac canonici regulares congregationis S. Salvatoris in ducatu Lotharingiæ nobis nuper exponi fecerunt, in S. Remigii oppidi de Lunevilla, Tullensis diocesis, aliisque eiusdem congregationis monasteriis in dicto ducatu existentibus, ad omnipotentis Dei laudem, ac illarum partium populorum aedificationem, feliciorumque monasteriorum huiusmodi progressum, reformatio, iuxta illorum primitiva instituta a Sede Apostolicâ approbata, introducta sit, et propterea illam, quo firmiter subsistat, exactiusque observetur, apostolicæ nostræ confirmationis robore communiri, aliâsque sibi, ut infra, indulgeri summopere desiderent:

Comprobatur.

§ 2. Nos, pium prioris et canonicorum prædictorum desiderium huiusmodi plurimum Domino commendantes, eorumque votis, quantum cum Domino possumus, annuere, ac illos specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et eorum singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatae existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, et absolutas fore censentes, supplicationibus illorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, reformationem in monasteriis huiusmodi, ut præfertur, introductam, cum omnibus inde sequutis, apostolicâ auctoritate, tenore præsentium, perpetuo approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Cum indulto

§ 3. Ac insuper priori et canonicis

Bull. Rom. — Vol. XIII.

51

prædictis, quod divina officia iuxta ritum Romanae Ecclesiae celebrare, necnon secundum regulam et instituta Ordinis sancti Augustini, et praesertim quoad triumvotorum substantialium, paupertatis scilicet ac castitatis et obedientiæ emissionem et observantiam (ita ut quidquid proprii et particularis habere nullatenus possint) vivere, divinisque laudibus insistere, qui vero ad christifidelium confessiones audiendas ab Ordinariis locorum idonei recepti et approbati fuerint, quod confessiones huiusmodi audire, sacramenta ecclesiastica ministrare, necnon verbum Dei de eorumdem Ordinariorum licentiâ, ac cum illorum respective benedictione, prædicare, iuventutem in doctrinâ christianâ ac bonis moribus instruere, aliâque omnia et singula, quæ pro spirituali eorumdem populorum fructu atque progressu, animarumque salute, ac reformationis huiusmodi incremento et conservatione magis necessaria et opportuna videbuntur, facere, statuere et ordinare libere et licite possint et valeant, auctoritate et tenore prædictis concedimus et indulgemus.

§ 4. Decernentes reformationem huiusmodi in dictis monasteriis a modernis et pro tempore existentibus illorum canonicis et personis firmiter et inviolabiliter observari debere, præsentibusque litteras et in eis contenta quaecumque valida, firma et efficacia existere et fore, ac priori et canonicis prædictis in omnibus et per omnia plenissime suffragari, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xxix novembris MDCXXV, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 29 novembris 1625, pontif. anno III.

rum
conces-
sione.

Clausulae.

Contraria tol-
luntur.

CLXXV.

Institutio archivii sacri collegii sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium in palatio Vaticano, in quo conservari debeant scripturae et alia acta ad ipsum collegium quomodolibet pertinentia, necnon processus, super qualitatibus promovendorum ad cathedrales ecclesias et monasteria consistorialia, coram dictis cardinalibus formati. Ac unio officii secretariatus congregationis cardinalium super provisionibus consistorialibus deputatorum officio clerici Itali dicti sacri collegii secretarii¹.

**Urbanus Episcopus
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.**

Exordium.

Admonet nos cura pastoralis officii nobis, meritis licet imparibus, divinam dispositione commissi, ut ad ea libenter intendamus, per quae gratiae apostolicae, quae a nobis et pro tempore existentibus Romanis Pontificibus, praesertim in consistorio secreto de sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium consilio pro tempore emanare dignoscuntur, ut eveniente casu personae, in cuius favorem fiunt, sciant quo tendere pro illarum consequitione,

¹ Adverte quod Greg. XV creaverat et instituerat officium notarii ad formandum processum, private quoad omnes alios, coram sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus, super qualitatibus promovendorum ad ecclesias cathedrales et monasteria consistorialia, ut videre potes in Const. xx *Consuevit*, tom. XII, pag. 555; cui postea demandavit conservationem dictorum processuum cum assignatione duorum ducatorum auri de camera pro unoquoque processu, ut in Constitut. XLV, *Pridem*, ibid. pag. 643, quam Constitutionem iste Pontif. quoad hanc partem revocat. Archivium Romanae Curiae instituit Iulius II, ut Const. XIX (in n. ed. XVIII) *Sicut prudens*, tom. V, pag. 458. Archivia vero in toto Statu Ecclesiastico creavit Sixt. V, Const. *Sollicitudo*, tom. IX, pag. 23.

sub bona et fidei custodia perpetuo praeserventur, et ut id facilius subsequi possit, quandoque nova loca et officia, quae pro gratiarum huiusmodi conservatione necessaria esse conspicimus, de novo erigimus et instituimus, ac illorum curam viris fide, doctrinam, ac morum integritate conspicuis, qui circa hoc exactam diligentiam adhiberi sperantur, committimus et mandamus, ac alias desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

§ 1. Cum itaque, sicut accepimus, dum tunc existentes sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, tempore videlicet pontificatus felicis recordationis Leonis Papae X praedecessoris nostri, officio duorum clericorum sacri illorum collegii, quod per multos annos antea magno ipsius collegii incommodo fuerat venale, communi ab eis redempto impensam et in pristinum suum statum redacto, veteres eiusdem collegii constitutiones novam quadam forma et modo instaurari fecerint primo;

§ 2. Et successive, sedente pia memoriae Paulo III etiam praedecessore nostro, cum constitutionum, ut praefertur, instauratarum partem raro observatam, partem vero antiquatam et neglectam animadvertissent, de communi omnium consensu ac deliberatione, praedicto Paulo praedecessore id etiam approbante, ex dictis constitutionibus nonnullis reiectis, aliquibus retentis, aliisque adiunctis, ac aliquam ex parte aliis immutatis, inter alia voluerint et constituerint, inter ceteros ipsius collegii ministros debere duos clericos per farum suffragia creari, quorum alter ex Italia et alter exterus esset, et hic quidem ad annum dumtaxat, ille vero ad beneplacitum, cuius etiam cura libri omnes et scripturae ad praefatum collegium pertinentes conficerentur et duplicarentur, et, originalibus in archivio, quod in palatio apostolico designandum erat, ad perpetuam rei memoriam repositis, duplicati

Tempore Leonis X cardinales Constitutiones efformarunt.

Sub Paulo III duos clericos deputandos esse decreverunt pro scripturis custodiendis.

ad usum quotidianum penes ipsum clericum Italum remanerent; ac recolendae memoriae Pius Papa IV similiter praedecessor sub die VI septembris anni Domini MDLXIV¹ libros propositionum et actorum consistorialium, aliasque scripturas praedictas, in eodem archivio, quod tunc iam erat designatum, deponi decreverit;

Gregorius XV officium notarialis processuum super qualitatibus promovendorum ad ecclesias et monasteriorum consistorialium instituit.

§ 3. Et similis memoriae Gregorius Papa XV pariter praedecessor noster (cum informandis et instruendis processibus, qui super qualitatibus promovendorum per Romanum Pontificem pro tempore existentem ad ecclesiarum cathedralium pastorum solatio destitutarum ac monasteriorum consistorialium pro tempore vacantium regimina ac ecclesiarum et monasteriorum huiusmodi statu in Romanam curiam coram eisdem cardinalibus formari et institui consueverunt, nullus certus eaterus destinatus seu deputatus fuisset notarius, sed ad id muneris notarii plerumque parum periti adhiberentur) unum perpetuum notariatus officium ad instar aliorum Romanae Curiae officiorum vacabile, cuius concessio et omnimoda alia dispositio, quoties illud per obitum, resignationem, privationem, aut alias quovis modo vacare contingeret, ad Romanum Pontificem pro tempore existentem spectaret, pro uno notario, qui, private quoad alios quoscumque, in formandis et instruendis processibus praedictis, quos coram dictis cardinalibus sive eorum auditoribus formari et instrui deinceps perpetuis futuris temporibus contingeret, ipsis cardinalibus seu auditoribus assistere, ac testium dicta et depositiones in scriptis, per se, vel substitutum idoneum, redigere teneretur et deberet, creaverit et instituerit;

Constitutumque notario salario.

§ 4. Illique sic erecto et instituto pro eius congrua dote omnia et singula emolumenta, regalia et iura per alios nota-

¹ Quam Pii IV constit. non puto esse in *Bullario* (R. T.).

rios, qui antea in formandis huiusmodi processibus eisdem cardinalibus seu auditoribus astiterant ac dicta et depositiones praedicta in scriptis redegerant, percipi solita et consueta, eisque propterea debita, perpetuo applicaverit et appropriaverit;

§ 5. Ac officium sic erectum dilecto filio Odoardo Tibaldesco clerico Spoletanae dioecesis concesserit et assignaverit per quasdam, etc.¹;

§ 6. Ac deinde statuerit, quod de cetero similiter perpetuis futuris temporibus omnes et singuli processus, quos extra dictam curiam, in Germania, Gallia, Hispania, ceterisque christiani orbis regnis provinciis et regionibus, super qualitatibus promovendorum ad quarumcumque cathedralium ecclesiarum tunc et pro tempore pastorum solatio etiam destitutarum et monasteriorum consistorialium ubivis consistentium et quovis modo vacantium et vacaturorum regimina ac ecclesiarum et monasteriorum huiusmodi statu formari et ad dictam curiam transmitti contingeret, postquam a cardinalibus ipsarum nationum protectoribus, comprotectoribus, seu proprotectoribus, vel iis qui ecclesias et monasteria huiusmodi in nostro et Romani Pontificis pro tempore existentis consistorio, ut moris est, proponerent, et a cardinalibus in ordine prioribus, visi, recogniti, approbati et subscripti forent, ab ipsis cardinalibus, seu eorum auditoribus, et iis ad quos spectaret ante cedulae consistorialis subscriptionem, seu saltem illius partibus consignationem, praedicto Odoardo, quamdiu officium praedictum obtineret, eiusque in illo successoribus, ad effectum illos conservandi, tradi et consignari, iidem vero Odoardus et successores illos sic eis consignatos tanquam praedicti officii processus et scripturas bene et fideliter conservare, et, quoad fieri posset

Illique processus omnes extra curiam factos tradi iussit, ut custodirentur.

¹ Hanc vide in tom. XII, pag. 555 (R. T.).

ac humana pateretur conditio, perpetuitati providere, bonamque, fidelem et diligentem illorum curam gerere, et, ad effectum illorum, dum opus foret, facilioris perquisitionis et reperitionis, notam, seu, ut vocant, rubricellam in libro ad hunc particularem effectum retinendo facere deberent, et ad id obligati existerent, et hoc conservationis processuum onus, curam et munus praedicto officio notariatus sic erecto imposuerit et annexerit;

Constitutum pariter simili modo.

§ 7. Ac eidem Odoardo, eiusque in dicto officio successoribus, ratione laboris eis ex dicta conservatione processuum accrescentis, et pro illius salario et mercede, iuribus et regalibus, duos ducatos auri de camerâ pro singulo processu ad dictam curiam pro expeditione transmittendo et eis in conservationem tradendo et consignando, ipsi a quolibet ex promovendis ad ecclesias et monasteria huiusmodi, seu sollicitatoribus in dicta curiâ tales expeditiones prosequentibus, realiter et cum effectu et absque morâ seu dilatione aliqua persolvendos, per alias suas in formâ Brevis desuper confectas litteras etiam assignaverit;

Necessarias quoque appositae clausulas.

§ 8. Et ipsas secundo dictas litteras, etiam ex eo quod interesse forsitan habentes seu habere praetendentes ad id vocati non fuissent, seu quibusvis ex causis, de subreptionis vel obreptionis vitio notari, impugnari, aut invalidari, seu ad viam et terminos iuris reduci, aut adversus illas quodcumque iuris, facti, gratiae vel iustitiae remedium impetrari, vel sub quibusvis similibus vel dissimilibus gratiarum revocationibus, limitationibus, suspensionibus, aut aliis contrariis dispositionibus, editis et edendis, comprehendi non posse, sed semper, uti ex titulo oneroso concessas, ab illis excipi, et quoties illas revocari, seu annullari, aut alias contrarias dispositiones emanari contingeret, toties in

1 Quas vide in tom. XII, loc. cit. pag. 643 (R. T.)

pristinum et validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quacumque posteriori datâ per Odoardum et successores praedictos quodcumque eligendâ concessas esse et fore; sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores et cardinales praedictos, sublatâ eis et eorum cuilibet aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate, iudicari et definiri debere, irritumque et inane quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contingeret attentari, decreverit, prout in singulis litteris praedictis plenius dicitur contineri;

§ 9. Novissime vero venerabiles fratres nostri Franciscus Maria a Monte, Dominicus Gymnasium, necnon Carolus Emmanuel Pius in ordine priores, ac Marcellus dicti collegii camerarius Lantes nuncupati, sanctae Romanae Ecclesiae praedictae cardinales, inhaerentes decreto aliâs per dictum Pium praedecessorem, ut praefertur, facto, et illud, quatenus opus sit, innovantes, de mandato nostro libros propositionum et actorum consistorialium, aliasque scripturas ad praedictum collegium quomodolibet spectantes, ac processus omnes ecclesiarum et monasteriorum in archivio deponi debere, eosque a nemine, praeterquam ab eiusdem collegii clerico Italo detineri, nec pro recognitione seu admissione eorundem processuum quicquam recipi posse, etiam statuerint;

§ 10. Nos, quibus inter alia praecipue cordi est, ne aliqui novis absque necessariâ vel utili causâ impositionibus praegraventur, et quorum intentio est, ut gravati subleventur, dictorum processuum conservationi non satis consultum iri, si illi penes particularem aliquam personam, qualis dictum notariatus officium pro tempore obtinens existit, conservari debeant, et, si in archivio cum libris, actis et aliis,

Cardinales vero processus huiusmodi ac alias scripturas ab Italo clerico conservandas statuunt.

Urbanus officium clerici Itali officio secretarii sacri collegii unit. assignationemque duorum ducatorum, etc. revocavit.

scripturis praedictis deponantur, longe tutius illorum conservationi prospectum fore, et consequenter solutionem dictorum duorum ducatorum, quam, ut etiam accepimus, plures interesse in praemissis habentes, licet ad unum dumtaxat ducatum postmodum redactam, facere recusant, necessariam aut utilem non esse, et in congregatione dilectorum filiorum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium super provisionibus consistorialibus deputatorum plurima tractari, quae vere ad officium dicti clerici Itali, qui etiam dicti collegii secretarius existit, pertinere dignoscuntur, ob idque officium secretarii dictae congregationis officio clerici Itali et secretarii praedicti annectendum¹ operae pretium esse attendentes, ac in praemissis opportune consulere volentes, et nihilominus quod dictum archivium erectum reperitur notitiam non habentes, ac singularum dicti Gregorii praedecessoris litterarum praedictarum, aliorumque omnium et singulorum praemissorum veriores tenores praesentibus pro expressis habentes, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certâ scientiâ ac merâ deliberatione nostris, ac de apostolicae potestatis plenitudine, secundodictas Gregorii praedecessoris praedicti litteras (quoad eam partem, quae assignationem et solutionem dictorum duorum ducatorum concernit dumtaxat) apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, revocamus, cassamus et annullamus, ac viribus et effectu carere debere, nec aliquem ad illorum solutionem imposterum teneri decernimus et declaramus; ac officium secretarii dictae congregationis (cum primum illud per cessum, aut decessum, seu quacumque aliam dimissionem moderni secretarii congregationis huiusmodi, aut aliâs quovis modo vacare contigerit) officio clerici Itali et

1 Aptius forsitan legeretur annectere (R. T.).

secretarii dicti collegii, cum omnibus illius oneribus et honoribus, perpetuo eisdem auctoritate et tenore unimus, annectimus et incorporamus.

§ 11. Volentes, et eadem auctoritate statuentes, quod, cum primum officium secretarii dictae congregationis, ut praefertur, vacaverit, dilectus filius Ioannes Baptistus Laurus clericus Perusinus, familiaris et continuus commensalis noster, modernus seu tunc existens clericus Italus et secretarius dicti collegii, officium dicti secretarii dictae congregationis exerceat, decreta et acta in illâ pro tempore facta describat, et in infrascripto archivio custodienda reponat.

§ 12. Necnon archivium sacri cardinalium collegii nuncupandum in palatio nostro Vaticano, sub protectione et supremâ superintendentiâ trium sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium in ordine priorum et dicti sacri collegii camerarii pro tempore existentium, sub curâ tamen et administratione etiam moderni et pro tempore existentis eiusdem collegii clerici Itali et secretarii, ad quod auditores cardinalium proponendum, seu qui ipsorum cardinalium iussu in conficiendis vel recognoscendis processibus assistunt, statim factâ in consistorio secreto propositione, processus huiusmodi transmittere teneantur, et in quo processus ipsi, et dicti libri propositionum, necnon actorum et decretorum etiam super erectionibus, suppressionibus, unionibus, reparationibus, dismembrationibus, cessionibus, permutationibus, translationibus, pensionum super illorum redditibus assignationibus, praesentationibus, nominationibus, electionum seu postulationum confirmationibus ecclesiarum cathedralium et metropolitanarum ac patriarchalium, necnon monasteriorum quorumcumque, in congregatione praedictâ, et aliâs quomodolibet, et ubicumque emanatorum, interesse consistorii aposto-

Primumque clericum et secretarium designat.

Archivium sacri collegii in palatio Vaticano erigit.

lici aliquo modo concernentium, aliaque scripturae quomodolibet ad idem collegium spectantes, in perpetuum conservari, nec inde, absque cardinalium in ordine priorum et camerarii praedictorum pro tempore existentium licentiâ, aliquo modo extrahi debeant, eisdem auctoritate et tenore, etiam perpetuo erigimus et institimus.

Secretarium
sacri collegii
Papae familia-
rem creat.

§ 13. Utque imposterum clericus Italus et secretarius praedictus pro tempore existens amplioribus favoribus et gratiis decoretur, quod pro tempore existens clericus Italus et secretarius huiusmodi, ratione curae et administrationis dicti archivii, Romani Pontificis verus et indubitatus et non fictus familiaris et continuus commensalis, aliorumque familiarium et continuorum commensalium numero et consortio adscriptus et aggregatus eo ipso existat;

Aliaque ei
privilegia con-
cedit.

§ 14. Et vestes violacei coloris ad instar nostrorum cubiculariorum honoris nuncupatorum gestet, illisque arbitrio suo utatur;

§ 15. Et in signum verae et indubitatae ac non fictae familiaritatis huiusmodi singulis diebus ex palatio apostolico, ultra panem sibi ratione officii clerici Itali et secretarii dari solitum, etiam panem eiusdem quantitatis et qualifatis, prout dilectis filiis in utraque signaturâ nostrâ referendariis dari consuevit, habeat, etiam decernimus, et panem huiusmodi dietim sibi ex dicto palatio dari mandamus.

§ 16. Inhibentes, sub indignationis nostrae, ac mille ducatorum camerae nostrae applicandorum, aliisque trium cardinalium in ordine priorum et camerarii praedictorum arbitrio imponendis poenis, Odoardo, eiusque in officio notariatus successoribus, ne in conservatione tam extra Urbem quam in Urbe super praemissis fabricatorum processuum ulterius se ingerere praesumant.

§ 17. Et sub eisdem poenis praecipientes tam Odoardo, quam auditoribus praedictis nunc et pro tempore existentibus, ceterisque omnibus et singulis, quatenus omnes et singulos tam in Urbe quam extra eam fabricatos processus huiusmodi, ac decreta et acta praedicta, quae penes eos et eorum singulos ad praesens reperiuntur, intra triduum a publicatione praesentium computandum, processus vero, qui pro tempore penes eos erunt, ante, ut praefertur, cedularum consistorialium subscriptionem, seu saltem illarum partibus consignationem, actaque et decreta praedicta, quae ad eorum et cuiuslibet manus quoquo modo devenerint, intra octo dies tunc immediate sequentes, ad archivium praedictum transmittant, et moderno ac pro tempore existenti clerico Italo et secretario praedicto consignent, ac transmitti et consignari faciant realiter et cum effectu.

Processus
omnes ei prae-
cipit consignari.

§ 18. Ac similiter decernentes, easdem praesentes, etiam ex eo quod dictus Odoardus et auditores praedicti ac alii interesse habentes ad hoc vocati et auditi non fuerint, vel ex eo quod illae nullâ subsistente causâ vel etiam de facto processisse dici possent, sive etiam processerint, aut ex aliâ quavis iuridicâ et legitimâ etiam necessario exprimentâ causâ, vel quocumque praetextu, de subreptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae aut quovis alio defectu notari, impugnari, invalidari, retractari, et ad terminos iuris reduci, aut in ius vel controversiam revocari, seu adversus illas quocumque iuris, facti vel gratiae remedium impetrari, aut etiam motu et potestatis plenitudine similibus concedi, vel sub quibusvis constitutionibus et cancellariae apostolicae regulis, editis et edendis, ac litteris apostolicis in contrarium etiam pari motu et consistorialiter emanatis, aut quibusvis aliis similibus vel dissimilibus

Clausulae.

gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, comprehendi nullo umquam tempore posse, sed semper ab illis excipi, et quoties illae emanabunt, toties in pristinum, et eum, in quo ante praemissa erant, validissimum statum restitutas, repositas et plenarie reintegratas, ac de novo etiam sub quâcumque posteriori datâ per modernos et pro tempore existentes tres cardinales in ordine priores et camerarium ac clericum Italum et secretarium praedictos quocumque eligendâ concessas, validasque et efficaces, etiam quod in camerâ nostrâ apostolicâ nullo umquam tempore registrarentur aut praesentarentur, fore et esse;

Executores
huius Constitu-
tionis designati.

§ 19. Sicque, et non aliâs, per quoscumque iudices, etiam causarum palatii apostolici auditores, et camerae praedictae praesidentes et clericos, necnon eiusdem sanctae Romanae Ecclesiae camerarium, et alios cardinales (sublatâ eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et definiri debere, irritum quoque et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 20. Quocirca dilectis filiis Urbis nostrae gubernatori, et causarum curiae dictae camerae apostolicae generali auditori, et dilecti filii nostri in eadem Urbe, eiusque districtu vicarii in spiritualibus generalis in civilibus causis locumtenenti, motu simili per apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, ac quoties pro parte moderni et pro tempore existentis clerici Itali et secretarii huiusmodi fuerint requisiti, solemniter publicantes, illique efficaci defensionis praesidio assistentes, faciant easdem praesentes et in eis con-

tenta huiusmodi ab omnibus, ad quos spectat et pro tempore spectabit, firmiter et inviolabiliter observari, ac modernum et pro tempore existentem clericum Italum et secretarium huiusmodi illis pacifice frui et gaudere, non permittentes eum desuper per Odoardum et auditores cardinalium huiusmodi, seu quoscumque alios, quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet et rebelles per censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postpositâ, compescendo, ac sententias, censuras et poenas ipsas, servatâ formâ Concilii Tridentini, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§ 21. Non obstantibus Gregorii secundo dictis litteris, aliisque praemissis, ac nostrâ de non tollendo iure quaesito, aliisque cancellariae praedictae regulis, necnon Pii praedecessorum praedictorum sub datum videlicet vni idus augusti, pontificatus sui anno vi editâ, inter alia disponente quod omnes gratiae, quaecumque camerae praedictae interesse concernentes, infra certum inibi expressum tempus in eadem camerâ praesentari et registrari debeant, et, quatenus in aliquo obstet, similis memoriae Sixti V etiam praedecessoris super institutione praedictae et aliarum quatuordecim congregationum editâ¹, aliisque apostolicis constitutionibus et ordinationibus, et dicti collegii² (etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis aliâ roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis, etiam motu huiusmodi, etiam consistorialiter, ac aliâs, in contra-

Obstantium
derogatio.

¹ Quam vide in tom. VIII, pag. 985 (R. T.).

² Perturbate edit. Main. habet *aliisque apostolicis et dicti collegii constitutionibus et ordinationibus* (R. T.).

rium quomodolibet concessis, approbatis et innovatis, ac in futurum concedendis, approbandis et innovandis: quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad id servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, etiam pari motu specialiter et expresse derogamus, ac derogatum esse volumus et mandamus, contrariis quibuscumque aut si quibusvis communiter: aut divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Præsentium
facienda publi-
cacio.

§ 22. Volumus autem, quod eadem praesentes litterae, ut omnibus innotescant, ad valvas basilicae Principis apostolorum de Urbe, et cancellariae apostolicae, ac in acie campi Florae publicentur et affigantur, dimissis inibi etiam copiis, quae perinde omnes arcent, ac si personaliter unicuique intimatae fuissent;

Transumptis
danda fides.

§ 23. Quodque earundem transumptis et exemplaribus, etiam impressis, ac manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus fides adhibeatur tam in iudicio quam extra, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Clausulae
poenales.

§ 24. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae revocationis, cassationis, annullationis, declarationis, unionis, annexionis, incorporationis, statuti, erectionis, institutionis, inhibitionis, praecepti, decretorum, derogationis, mandatorum et voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem

hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae, MDCXXV, XVIII kalendas ianuarii, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 15 decembris 1625, pontif. anno III.

Anno a Nativitate Domini nostri Iesu Christi MDCXXVI, indictione IX, die vero XXX mensis martii, pontificatus Sanctissimi in Christo Patris et D. N. D. Urbani divinam providentiam Papae VIII, anno eius III, retrospectae litterae apostolicae affixae, et publicatae fuerunt ad valvas basilicae Principis apostolorum de Urbe et in acie Campi Florae, dimissis ibidem praesentibus litteris per aliquantulum temporis spatium, ut moris est, affixis, et deinde amotis per nos Camillum Fundatum et Brandimartem Latinum praelibati sanctissimi D. Papae cursores, etc.

OCTAVIUS SPADA mag. cursorum.

Sequitur decretum Romae in palatio apostolico Quirinali feria II, die XXII iunii MDCXXVI in consistorio secreto editum de clavibus aerarii sanctioris, eiusque scriniorum ac portarum fidelius posthac custodiendis¹.

Exquisitis et auditis reverendissimorum DD. S. R. E. cardinalium sententiis, de unanimi eorum consilio pariter et assensu, quo fidelius ac diligentius imposterum claves aerarii sanctioris in arce S. Angeli a felicis recordationis Sixto V insti-

¹ Hoc decretum ideo hic posui, quia versatur circa archivium sacri cardinalium collegii, prout in eo legitur. Institutionem vero huius aerarii in Arce S. Angeli factam habes a Sixto V, Constitut. XLIII, Ad clavum, tom. VIII, pag. 693.

tuti custodirentur, SS. D. N. infrascriptas ordinationes declaravit, ac decrevit esse perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observandas, nimirum ut:

Conficiatur liber perpetuo asservandus in archivio sacri collegii, in quo secretarius fidem faciat de consignatione clavium pro tempore facta singulis cardinalibus, aliisque ius ad ea habentibus, et horum unusquisque a se conscriptum iuramentum coram secretario emittat, se subscribat, suumque signum apponat:

Cardinales, transitum facturi ad altiorum ordinem, promoveri aut optare in consistorio non possint, nisi prius de suarum clavium consignatione secretario facta constiterit, qui succedentibus episcopis, presbyteris et diacono praedicto modo tradet:

In casu absentiae a curia, quae excedat quadraginta miliaria, cardinales antequam ab Urbe discedant, evocent secretarium, qui claves acceptas statim deferat aliis in ordine succedentibus:

Decanus camerae apostolicae consignet clerico succedenti coram duobus clericis et secretario:

Thesaurarius tam generalis, quam secretus, eidem secretario, qui teneatur subito id suae Sanctitati significare:

Si contingat obitus asservantium claves, idem secretarius instet pro recuperatione apud haereditarios: et, si sint in mora, addat protestationem cum censuris coram notario et testibus:

Praefectus castri S. Angeli, ultra iuramentum Summo Pontifici praestari solitum pro fidei arcis custodia, iuret etiam de aerario fideliter custodiendo in manibus eiusdem SS. D. vel S. R. E. cameraarii, iuxta formam Bullae, cuius iuramenti in libro fiat mentio:

Idem vero liber quotannis in prima congregatione generali a secretario in me-

¹ Videretur legendum ad eas (n. r.).

Bull. Rom. — Vol. XIII. 52

dium afferatur, ut penes quos praedictae extent claves, facile omnibus constare possit.

Ita est.

OCTAVIUS episcopus Portuensis sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis BAMBINUS.

CAROLUS cardinalis MADRUTIUS.

IOANNES BAPTISTA cardinalis LENIUS, sacri collegii camerarius.

LUDOVICUS cardinalis LUDOVISIUS, S. Romanae Ecclesiae vicecancellarius.

MAURITIUS S. R. E. diaconus cardinalis de Sabaudia.

IOANNES B. LAURUS, secretarius.

CLXXXVI.

Confirmatio statutorum Barchinosensium Ordinis fratrum Minorum de Observantia pro ultramontanâ familia, novissime Segobiae recognitorum et approbatorum, dummodo sacris canonibus, Concilio Tridentino, constitutibus apostolicis, ac regularibus ipsius Ordinis institutis non adversentur¹.

Urbanus Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Iniuncti nobis apostolici muneris ratio postulat, ut, religiosorum Ordinum in Ecclesia Dei militantium prospero statui, felicique directioni invigilantes, his, quae propterea provide facta fuisse dicuntur, ut firma perpetuo et illibata persistant, libenter, cum a nobis petitur, apostolicae nostrae confirmationis munimine roboremus², prout conspicimus in Domino salubriter expedire.

¹ Vide alia decreta supra pag. 393. Adduntur etiam ordinationes factae in congregatione generali eiusdem Ordinis an. MDCXXVIII, et decreta sacrae Congregationis a SS. D. N. praepositae consultationibus pro cismontana familia eorundem fratrum (n. r.).

² Syntaxis postulat munimen adiciamus (n. r.).

Proseum.

In congrega-
tione Segobien-
si statuta Bar-
chinionensi ex-
ampliantur.

§ 1. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius procurator generalis Ordinis fratrum Minorum S. Francisci de Observantia nuncupatorum, quod in congregatione generali ipsius Ordinis in illius domo regulari Segobiensi novissime celebrata statuta generalia pro fratribus eiusdem Ordinis ultramontanae familiae, alias, in civitate Barchinonensi edita, recognita et approbata fuerunt.

Et quoque petitur
confirmari.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, procurator praedictus plurimum cupiat statuta huiusmodi, pro firmiori illorum validitate et subsistentia, apostolicae nostrae confirmationis patrocinio communiti, nobis propterea humiliter supplicari fecit, ut desuper opportune providere de benignitate apostolica dignaremur.

Confirmat
Urbanus.

§ 3. Nos igitur, procuratorem praedictum specialibus favoribus et gratis prosequi volentes, et a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, statuta praedicta, sic, ut praefertur, recognita et approbata, quatenus tamen licita sint et honesta, sacrisque canonibus et Concilii Tridentini decretis et constitutionibus apostolicis, regularibusque ipsius Ordinis institutis non adversentur, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, illisque inviolabilis apostolicae firmitatis robur adiicimus: ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

Clausulas ad-
dit.

§ 4. Decernentes, eadem statuta ac praesentes litteras valida, firma et efficacia existere et fore, suosque plenarios et

integros effectus sortiri et obtinere, ac a fratribus familiae praedictae nunc et pro tempore existentibus in omnibus et per omnia inviolabiliter observari debere, nec non irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 6. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, eorum omnium tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XVIII decembris MDCXXV, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 18 decembris 1625, pontif. anno III.

Sequuntur ordinationes factae in generali congregatione.

Primo declarat generalis congregatio, nullam dispensationem contra praecepta nostrae regulae esse admittendam; sed omnes et singulos fratres teneri ad regulae observantiam secundum suam puritatem iuxta declarationes Nicolai III et Clementis V, sicut in multis aliis generalibus constitutionibus declaratum est, cum omnia privilegia, seu concessionem, cuiuscumque conditionis existant, vel quomodolibet impetrata vel concessa per Brevia apostolica, per indulta, per vivae vocis oracula contra regulae puritatem, si qua forent, penitus abrogata fuerint per Breve SS. Domini nostri Urbani VIII. Qui vero contrafecerint, tamquam regulae transgressores severe puniantur.

Et quoniam in quibusdam ecclesiis tam magnus numerus missarum celebranda-

1 Edit. Main. habet *si quae* (R. T.).

Derogatioque
contrariis.

De observan-
tia regulae.

De oneribus
missarum cele-
brandarum.

rum ex variis defunctorum legatis impositus reperitur, ut illis pro singulis diebus a testatoribus praescriptis nequeat satisfieri, et consequenter nec aliis pro quibus eleemosynae in dies offeruntur; idcirco, ne detur occasio fratribus eorum conscientias onerandi, determinatum est, ut superiores locorum illorum ac etiam provinciales declarare et protestari debeant coram iis, ad quos spectat, se nolle amplius legata perpetua ipsis a testatoribus relicta exigere, et de facto amplius non exigant, immo ea, quantum in ipsis est, eo modo quo possunt, resignent et respuant. Ac in illis conventibus is numerus fratrum collocetur, qui ex eleemosynis quotidianis honeste sustentari potest. Si qua vero legata quoad capitale fuerint extincta, remanente apud fratres obligatione celebrandi missas in perpetuum, fiat recursus ad summum Pontificem, ut ipse pro sua benignitate super hoc de opportuno remedio provideat.

Eleemosynae
missarum nullo
modo intra clau-
stra recipien-
dae.

Capsae vel trunci ad recipiendas eleemosynas pecuniarias etiam pro missis oblatas, non solum ab ecclesia, sed etiam a sacristia et a quacumque parte, quae sit intra clausuram conventus, omnino prohibentur sub poena inobedientiae et excommunicationis maioris; oblatae autem eleemosynae pro missis nullo modo intra clausuram conventus, aut intra ecclesiam, vel sacristiam, ab aliquo recipi permittantur: sed ad syndicum apostolicum offerens remittatur: quod si id grave illi fuerit, et voluerit tertiaro vel servitori conventus tamquam syndici substituto illas tradere, ut ad syndicum ipsum eius nomine deferantur, id fieri poterit, ea tamen lege, ut intra claustra conventus aut ecclesiae nec tertiaris nec servus illas recipiat, et guardianus, qui contrarium permiserit, privetur officio suo.

1 Edit. Main. legit *Si quae* (R. T.).

Circa apostatas, aliosque delinquentes observetur omnino Breve felicis recordationis SS. D. N. Pauli V contra superiores nostri Ordinis promulgatum, quod incipit, *Admonemur*; in quo ordinatur, ut ad instantiam personarum quaecumque extra Ordinem constitutarum nullo modo remittantur poenae eis impositae.

De apostatis
et delinquenti-
bus

Ad evitandas evagationes fratrum et alia gravia inconvenientia, praecipitur, ut sacerdotes nostri Ordinis nullo modo mittantur extra conventum ad missas in aliorum ecclesiis celebrandas, sed unusquisque in propria teneatur ecclesia celebrare. Guardianus autem, qui contrafecerit, vel id permiserit, per mensem a suo suspendatur officio pro prima vice, pro secunda autem gravius puniatur superioris arbitratu.

Fratres ad
missas extra
proprias eccle-
sias celebra-
das non mit-
tendi.

Cum parochiarum curam habere in illis civitatibus et locis, in quibus christiana religio propagata est, et in quibus copia sacerdotum secularium adest, maximum detrimentum afferat nostrae professioni et regulae observantiae, determinat generalis congregatio, ut in praefatis locis omnino relinquuntur, et si aliquae sint, quae de mandato Sedis Apostolicae detineantur, ad ipsam Sedem Apostolicam fiat recursus, ut super hoc opportune provideat, fratrumque conscientiae consulat.

Parochiae
non suscipien-
dae.

Commissarius in regnum Poloniae mittendus ad provincias illas visitandas, in unaquaque illarum provinciarum patres definitorii et alios patres principales congreget, atque simul cum eis de negotio divisionis illarum provinciarum discurrat, illudque exacte discutiat: et quicquid circa hoc de communi consensu, paceque conservanda determinatum fuerit esse melius, reverendissimo patri superiori generali significet, ut ipse pro sua prudentia et zelo, quicquid opportunum fuerit ad sedandam controversiam circa hoc exortam, decernat et statuatur, etiam Sedem Aposto-

De commis-
sario regi Po-
loniae.

licam consulendo, si opus fuerit. Quidquid vero ab ipso statutum fuerit in illis provinciis exquitioni mandetur.

De custodia reformationum Poloniae, Austriae, etc.
Declaratur, duas custodias reformationum Poloniae fuisse bene institutas; easque, et ad idem institutum servandum teneri, et eisdem privilegiis et praerogativis gaudere, quod servant, et quibus gaudent custodiae reformationum Italiae; et praesertim quod votum habeant in capitulis provincialibus illarum provinciarum, quibus sunt annexae. Insuper declarat totum definitorium, reformationem seu custodiam Austriae veram esse custodiam ad formam aliarum reformationum Italiae institutam, eisdemque privilegiis et gratiis, quibus ceterae Italiae custodiae gaudent, potiri et gaudere debere. Idem dicimus etiam de conventu Pragensi, provinciam Boemiae et Tyrnaviensi, provinciam S. Mariae Hungariae reformationis iam assignatis et traditis, etc.

De monasterio monialium Glogoviae.
Monasterium monialium clausarum maioris Glogoviae provinciae Boemiae, supposita ipsarum inobedientiam et contumaciam, omnino relinquatur, et resignetur loci Ordinario; itaut imposterum nulli provincialium successive futurorum aut aliorum quorumcumque fratrum liceat in contrarium aliquid attentare, sub poenam privationis actuum legitimorum contrafacientibus.

Et conventu Glivicensi.
Conventus Glivicensis, olim ad provinciam Boemiae fratres spectans, ac deinde reformationis provinciae Poloniae assignatus, declaratur incorporatus reformationi provinciae Poloniae, praecipiturque, ut imposterum non liceat provinciali Boemiae, vel alteri patri eiusdem provinciae, aliquid in contrarium attentare, sub poenam privationis officiorum, actuumque legitimorum iis qui contrafecerint.

De stabilitate fratrum reformationum.
Ad confusiones et varietates statutorum reformationum concernentium tollendas, et ad certam insuper stabilemque inter ipsos constitutionum observationem praefigen-

dam, statuendamque, consulto statuitur, strictiusque praecipitur, sub poenis in eisdem constitutionibus taxatis, et irremissibiliter infligendis, ut imposterum fratres reformati iis dumtaxat statutis generalibus utantur, ac ea inviolabiliter observent, quae pro bono ac strictiori ipsorum vivendi modo in praesenti congregatione generali, etiam ipsis reformationis assentientibus et acceptantibus, mature decreta et sancita fuere, eaque quolibet bimestri legere teneantur tempore communis refectiois.

Decreta sacrae Congregationis a SS. D. N. pro cismontana familia consultationibus praeposita, quae lecta fuere in generali Ordinis congregatione.

Sacra Congregatio a Sanctissimo D. N. fratrum Minorum de Observantia sancti Francisci cismontanae familiae consultationibus praeposita, volens, quantum potest in Domino, ipsorum postulato satisfacere circa novitios ad habitum et professionem admittendos, Sanctitate Sua approbante, censuit, tunc demum esse illis permittendum, ut novitios, ut supra, recipiant, cum constiterit, ex ipsorum conventibus eos sustulisse abusos omnes, qui regulae sancti Francisci observantiae adversantur. Quod ubi praestiterint, designanda erunt loca pro iisdem novitiis recipiendis, et praescribendus recipiendorum numerus et qualitas, et alia ad eorum institutionem pertinentia, et prout unaquaeque provincia id exequetur, eidem receptionem huiusmodi fore permittendam.

Abusus vero, quibus eos propterea morderi oportebit, sunt potissimum infrascripti.

Ac¹ primum abdicent a se et eorum conventibus non solum pristina ac bona omnia immobilia, quae alicubi contra regulae puritatem et declarationes felicis recordationis Nicolai III et Clementis VIII extra vel intra septa monasteriorum de-

¹ Ita Cherub.; ed. Main. habet Ad (R. T.).

Quibus provincia Observantiae cismontanae familiae consulta sit facultas novitios recipiendi.

Et qui tollendi abusus.

De bonis immobilibus, censibus, ac legatis annuis abdicandis.

continent, sed etiam census perpetuos et legata annua, super quibus sacra Congregatio praecipit observari decretum congregationis generalis Romae habitae die XVII maii MDCLIII, cuius tenor talis est:

«Cum annuos redditus, sicut cetera bona immobilia, nobis habere non liceat, ideo renovantes alia generalia statuta decernimus, quod nullus frater inducat personam aliquam ad eleemosynam perpetuam Ordini nostro exhibendam, nec exhibitam a quopiam vivente suscipiat, et si aliqua talis nobis fuerit relicta, nullo modo in iudicio exigatur; declarantes, quod ad perpetua legata petenda non possunt fratres recurrere nisi humiliter et per modum eleemosynae absque allegatione alicuius debiti. Decernitur praeterea ac praecipitur per sanctam obedientiam, quod, quoties relinqui contingat aliqua legata perpetua aliquibus personis et hospitalibus, vel alicui reipublicae et aliis domibus, ea lege, quod teneantur fratribus praestare singulis annis certam eleemosynam, sive omnino gratis, sive ut ipsi fratres dicant certa officia et missas, quod guardianus faciat protestationem ei, qui testatoris voluntatem adimplere tenetur, quod ad illas eleemosynas nullum ius habent ex vi legati, nec possunt obligari ad illa officia et missas; si tamen, facta ista protestatione, haeres ex sua libera voluntate voluerit dare eleemosynas illas, et committere fratribus dicta officia et missas, tunc fratres tuta conscientia possunt eleemosynas huiusmodi recipere. Quod totum, et multo fortius, in relictis legatis singularibus fratribus simili modo faciendum esse decernimus. Inhibemus autem, ne syndicus in sua persona huiusmodi annuos redditus recipiat distribuendos ipsis fratribus. Protestatio autem sic fiat sub sigillo conventus, videlicet: *Nos frater N. guardianus et fratres discreti huius conventus N. dicimus ad nostram notitiam pervenisse quondam*

*N. certam eleemosynae quantitatem conventui huic distribuendam perpetuo gratis, vel forsitan pro aliquibus officiis et missis dicendis, legasse. Cumque legata huiusmodi nisi per viam simplicis eleemosynae, acceptare ex instituto sancto nostro et iure nobis non liceat; ideo per praesentes libere protestamur in Domino, quod legatum praedictum tamquam illius incapaces ex vi legati recipere nolumus, nec intendimus. Si tamen haeres, commissarius aut legatarius ipsius testatoris, dictam quantitatem per viam simplicis eleemosynae, omni obligatione, dominio et proprietate penitus cessantibus, nobis libere conferri voluerit, illam simpliciter accipiemus, et pia testatoris voluntati, quantum in nobis fuerit, plene ac fideliter satisfaciemus. Haec autem protestatio subscripta per guardianum et discretos conventus dabitur illi, qui tenetur testatoris voluntatem implere, et eadem protestatio scribetur in libro conventus, ut constare possit succedentibus guardianis, hanc constitutionem fuisse ad plenum adimpletam. Est autem haec protestatio necessaria, ut optime decernit dictus Bonaventura hanc disputans quaestionem, et ex apostolicis declarationibus regulae nostrae colligitur. Et ut omnibus sit compertum id quod tantopere est nobis necessarium, ipsam dicti Bonaventurae quaestiuunculam ex suo *Apologetico* desumptam, hic apponere de industria non gravabimur, quae talis est, ut sequitur:*

«Cum asseratis, vos, secundum regulam et professionem vestram, nullos debere recipere proventus reddituum, seu possessiones, exceptis domibus in quibus habitatis, videmini transgressores regulae vestrae in eo quod recipitis domos vel areas non contiguas vestris arcibus in quibus habitatis; eodem enim modo, si hoc licet, poteritis etiam vineas recipere, et agros, et mansos, et similia quaeque recipere, imo gran-

Verba S. Bonaventurae.

gias, et villas, et castra, et terras, et opida, et quaecumque fuerint vobis data; et sic pristina paupertas et mendicitas, quam professi estis, paulatim evanesceat, et non eritis discipuli sancti Francisci, cum non sequamini vestigia eius, nec eius regulam teneatis. De domibus enim nobis contiguas potest esse excusabile, quod, pro dilatanda area vestra, illas quandoque recipiatis; sed de aliis non ita, in quibus homines alios pro censu locatis, quem procurator vester loco vestri exigit et in usus vestros convertit de voluntate vestra.

« R. Si qui in talibus incaute agunt, dolemus, et contradicimus, et prohibemus; qualiter autem in hoc licite agere possimus advertite, et tunc non iudicabis nos (si sane intelligis) transgressores. Protestamur, nos, secundum regulam nostram, nil debere seu velle possessionis vel certorum reddituum recipere vel habere; quia vero mendicimus et pauperes, ea, quibus pro praesenti necessitate indigemus, ideo recipimus, prout licet, sive pro solvendis debitis vel necessariis procurandis. Cum ergo aliquis ex devotione vult nobis legare domum suam vel aream non contiguam nostrae mansioni, non recipimus eam, per nos nec per interpositam personam, ut nostram; sed si ille eam disponit per alium quemcumque, ut, eam venditam de pretio eius provideatur nobis ex parte sui, in his quibus tunc indigemus procurandis, vel solvendis debitis, acceptamus. Si autem ille, timens, ne forte eius talis dispositio per haereditarios suos vel alios imposterum impediatur, et propter hoc, praecipue roborare illam sigillo alicuius iudicis, vel civium, vel alterius, etc., et sic committit eam alicui amico suo, vel fratrum, qui conservat quod ipse disponit de domo tali vel area, nil ad nos, cum de rebus suis possit ordinare quod vult, nec locum talem vel

1 Aptius ed. Cherub. legit vobis (R. T.).

domum dicimus esse nostram, cum nihil iuris nos in ea protestemur habere. Similiter si aliquis disponderet per amicum vel alium, quod de pretio, vel de proventibus illis, vel illis, darentur fratribus tot panes quotidie, vel tantum eleemosynae singulis septimanis aut annis, non essemus propter hoc praedii vel reddituum possessores: nam si, me petente eleemosynam, aliquis dives promittat quod singulis annis velit dare fratribus duas tunicas, vel tantum unam, vel singulis hebdomadibus tot panes, et hoc committat officialibus suis, ut vice sui ista dent, etiam eo absente, et hoc pro fratribus recipiam, vel etiam, si illi negligent dare, admonendo exigam, nunquid propterea certos redditus habere dicendi sumus? cum non ex iure, sed ex gratia solum talem eleemosynam recipiamus vel exigamus. Et si post obitum illius uxor eius vel alii amici pro anima illius adhuc velint aliquo tempore talem nobis eleemosynam per se vel ex dispositione illius largiri, possumus similiter accipere ex tali gratia, ita quod quaecumque nollent amplius ista dare, nihil peteremus ab eis, quasi ex debito, sed more mendicorum recurreremus ad domum elementis domini pro quotidianam eleemosynam, quamdiu illi placeret: sed quando plus nollent, discedimus vacui gratias agentes de dato, non murmurantes de negato. Haec est vera et pura vita mendicorum, quod datur, ex gratia recipere non ex iure. De censibus vero domorum fratribus legatarum nihil quaerimus, sicut nec de aliis redditibus. Si autem antequam vendantur, aliquem inde censum dare volent hi, in quorum tunc potestate sunt illae domus, nihil iuris habere in eo protestamur, sed eleemosynam nobis sponte oblatam simpliciter recipimus, sicut aliunde donatam. Quia vero Dominus docet nos cavere ab hominibus (Matth. x) et Apostolus ab omni specie mala abstinere (1 Thess. v),

ne putemur ab ignorantibus transgressores regulae nostrae, debemus aperte protestari, nihil nobis iuris in talibus donationibus velle habere, sicut tenetur suspectus de fornicatione omnia illa cavere, ex quibus posset ista suspicio probabilis iudicari.

« Haec omnia D. Bonaventura.

« Sed quia in his casus solet aliquando evenire, quod annuus redditus ob temporis antiquitatem non comperiatur habere aliquem patronum, cui fieri debeat talis, ut supra, protestatio, decernimus, quod in tali casu servetur statutum Ordinis Minorum sub Paulo II contentum in constitutionibus super cap. vi, regulae et § *Inhibemus*: Quod nimirum huiusmodi redditus assignetur rectoribus spiritualibus aut temporalibus collegiorum aut communitatum, terrarum aut civitatum, qui tales eleemosynas, sive fructus vel redditus annuos, nomine Ecclesiae Romanae, vel donantium, sine fratribus, exigant et recipiant, et fratribus, sive aliis sacerdotibus quando fratres noluerint, tales missas vel suffragia iuxta piam intentionem benefactorum in toto vel in parte secundum quantitatem talium obventionum dicere faciant ».

De dominio per instrumenta publica in alios non transferendo.

Item statuitur, ut deinceps nulla instrumenta publica fiant a fratribus capitulariter congregatis, nec quocumque alio modo se habentibus, in quibus transferatur dominium et proprietas alicuius cappellae sive sepulturae: cum hoc omnino sit contra regulam et nostro repugnet instituto. Nam quomodo aliquis dat, quod non habet? Si tamen occasio se obtulerit, in quo oporteat satisfacere devotae fidelium voluntati, id fiat per modos nostrae regulae et instituto congruentes. Est autem protestatio praedicta necessaria, ne, ut ait D. Bonaventura, ab ignorantibus nostrum institutum, regulae nostrae transgressores iudicemur, cuius seraphici doctoris sententiam hic inserendam iudicavimus, quatenus e medio tollatur abusus ignorantissimorum

aliquorum, qui, existimantes charibdim fugere, in scyllam inciderunt, in favorem Ordinariorum, vel alicuius tertii, vel haereditis renuntiantes praedicta legata, quasi non esset opus proprietatis et domini donare, sicuti accipere, et summa dementia alienum renuntiare.

De huiusmodi autem bonis, seu illorum pretio, generalis vel commissarius generalis una cum consilio guardiani et discretorum conventus in usum sacristiae, fabricae ecclesiae, et conventuum provideat, prout, illorum necessitate perspecta, salubriter in Domino expedire arbitrabitur. Et de hac provisione quamprimum sacram hanc Congregationem fideliter certiore faciat. Hanc vero bonorum abdicationem et legatorum renuntiationem fuisse executioni demandatam constare debet huic sacrae Congregationi ex generalis, vel commissarii, generalis, et Ordinariorum attestationibus gratis et absque ullo fratrum dispendio concedendis.

Deinde a fratribus particularibus auferatur cuiuscumque rei proprietates, si quas sit, et omnia in communi redigantur, ad regulam, sacrorum canonum, apostolicarum constitutionum et sancti Concilii Tridentini dispositionem. Potissimum vero tollantur pecuniae, et quamprimum insumentur in veras et communes ipsorum conventuum necessitates: idque fiat a syndicis apostolicis tantum, ita ut nihil pecuniae mediate vel immediate supersit in manibus vel potestate fratrum etiam superiorum.

Ad haec tollantur abusus aromatatariorum, ita ut de cetero illae non retineantur, nisi ad usum monasteriorum dumtaxat, nec liceat res illarum cuique vendere.

Praeterea nullo modo habeant in eorum ecclesiis, vel sacristiis, aut alibi, cippos aut truncos ordinatos ad offerentium seu donantium pecunias, nec capsulas pro eleemosynis missarum.

Proprietates fratrum particularium in communi tollenda.

Quomodo auferantur quantitates aromatatariorum.

Capsulas ad eleemosynas recipientes ab ecclesiis tollendae.

De regulas observantia.

Ac demum superiores regulares invigilent, ut fratres communi mensa utantur, divina officia temporibus debitis recitent, vacent orationi mentali, et divinum cultum diligenter exercent, ac cetera impleant, ad quae pro regulae observatione tenentur.

Certior reddenda S. Congregatio de adimplemento.

Haec autem superius expressa, fuisse ad effectum perducta constare debet eidem sacrae Congregationi ex attestationibus, medio iuramento generalis aut visitatorum, praevia diligenti informatione capta in visitatione singulorum conventuum cuiusque provinciae. Romae, XIV iunii MDCXXVIII.

F. A. Card. S. HONUPHRII.

P. FAGNANUS Secr.

Publicatio huiusmodi decretorum.

Lecta et publicata fuere praefata decreta die XV iunii MDCXXVIII in congregatione generali fratrum Minorum de Observantia in praesentia illustrissimi et reverendissimi cardinalis Gipsii praesidentis eiusdem Congregationis.

Subsequuntur alia decreta sacrae Congregationis a SS. D. N. pro cismontana familia consultationibus praepositae, quae pariter in generali Ordinis congregatione lecta fuere.

De transitu fratrum de familia ad Reformatos.

In primis statutum est, ut fratres de familia libere ad Reformationem transire valeant in quocumque tempore, etiam extra capitulum et congregationem; cum hoc tamen, ut e conventu, in quo de familia manent, recedere nequeant, nisi prius habitam obedientiam a custode, vel alio superiore reformatorum, qui eam nullatenus denegare possit. Et in casu, quo eam denegaverit, fiat recursus ad superiorem generalem, qui teneatur fratres pro hac re ad ipsum recurrentes ad reformationem recipere, necnon et superiores dictam licentiam negantes poenam sibi arbitrariam punire, nisi sibi constiterit reformari volentes id facere, ut iudicium vel poenas sibi iniunctas subterfugiant, aut esse omnino ad reformationem inhabiles.

Secundo. Ut, qui ad reformationem transierit, annum unum a die suae receptionis computandum ad deliberandum habeat, an in illo statu velit remanere: quo anno expleto, superior reformatorum, custos videlicet, vel provincialis, ad conventum, in quo dictus frater de familia commoratur, se transferat, ibique simplicem informationem a guardiano, vel alio superiori locali, a discretis conventus, et ab aliquo patre principali vel antiquiori, qui ibi reperitur, fideliter capiat de vita et moribus supradicti fratris; et si cognoverit, eum bene vixisse, ac statui et professioni reformatorum se conformasse, ipsum ad reformationem incorporatum declarat, et huiusmodi incorporationem in libro custodiae diligenter notet. Quod si id per se ipsum personaliter facere nequeat, alium substituat, qui id exequatur, dummodo non sit de familia illius conventus, in quo frater in reformatione incorporandus reperitur. Quo autem ad faciendam assignationem aliquorum conventuum observantium de familia fratribus reformatis, in singulis casibus recurratur ad sacram Congregationem, quae, habitam ratione numeri fratrum ad reformationem transeuntium, et omnibus accurate perpensis, deliberabit pro ut in Domino expedire arbitrabitur.

De illorum probatione et acceptatione.

De novitiis inter reformatos recipiendis.

De ministro provinciali.

Tertio. Determinatum est, ut de cetero novitii inter reformatos non recipiantur extra capitula vel congregationes capitulares, non obstante sanctae memoriae Clementis VIII hac de re edicto; alias receptiones et professiones inde sequutae nullae sint et invalidae.

Quarto. Determinatum est, ut minister provincialis eligi possit ex familia vel ex reformatione iuxta antiquam consuetudinem religionis et iuxta constitutiones sanctae memoriae Clementis VIII et Pauli V: et quando minister provincialis eligetur ex fratribus reformatis, tunc, ad tollendas

Commissario.

discordias et lites, custos reformationis non eligatur, sed ipsemet minister ipsam reformationem regat et moderetur. Ceterum, ut necessitatibus dictae reformationis opportunius provideatur, dictus pater minister, statim ac fuerit electus, teneatur unum ex iis, qui alias custodes fuerunt, vel ex discretis custodialibus actualibus, commissarium instituere, cui suam auctoritatem tribuat ad dictam reformationem visitandam, quodcumque ipse per se id facere non potuerit, necnon et ad capiendas informationes in casibus occurrentibus: quibus captis, teneatur de omnibus certiore facere dictum provinciale, ut ipse, quod opportunum sibi videbitur, determinare ac ordinare valeat. In casu autem, quo dictus commissarius non recte functus fuerit officio suo, tunc provincialis per se solum possit ipsum ab officio remove, et alium ut supra de novo instituere.

Et custodes eligendis.

Insuper determinatum est, ut quodcumque minister provincialis fuerit reformatus, tunc custos mittendus ad comitia generalia eligatur ex patribus de familia; et viceversa quando provincialis fuerit ex fratribus de familia, tunc custos supradictus sit reformatus, ut utraque pars unum vocalem habeat in dictis comitiis generalibus.

Uterius determinatum est, ut nominetur a generali procurator in curia patrum reformatorum. Romae, die XIV iunii MDCXXVIII.

F. A. Card. S. HONUPHRII.

P. FAGNANUS Secr.

Lecta et publicata fuere praefata decreta die XV iunii MDCXXVIII in congregatione generali fratri Minorum de Observantia in praesentia illustrissimi et reverendissimi cardinalis Gipsii, praesidentis eiusdem Congregationis.

Confirmatio constitutionis Pauli V circa eleemosynam, quam rectores ecclesiarum parochialium Indiarum occidentalium et orientalium habere possunt ab his, qui in ecclesiis domorum utriusque sexus praefati Ordinis S. Francisci de Observantia sepeliuntur, aut pro eorum anima missas celebrandas reliquerint, cum deputatione haereticae pravitatis inquisitorum pro eiusmodi constitutionis executione.

Urbanus Episcopus,
servus servorum Dei,

Dilectis filiis haereticae pravitatis inquisitoribus in Limanis et Mexicanis aliisque orientalium et occidentalium Indiarum civitatibus et dioecesibus commorantibus, salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Alias (felices recordationis Pauli V¹ Papa V praedecessori nostro, pro parte tunc in humanis agentis Matthaei de Recalde, etiam tunc vicecommissarii generalis Indiarum occidentalium Ordinis fratrum Minorum S. Francisci de Observantia, exposito, quod rectores parochialium ecclesiarum Indiarum occidentalium et orientalium, ne christifidelium, qui pro tempore ab humanis decedebant, cadavera ita commode in ecclesiis fratrum et monialium dicti Ordinis ecclesiasticae sepulturae tradi valerent, de consilio forsitan superiorum suorum, abusum introduxerunt, ut maiorem scilicet eleemosynam exigerent ab illis, qui in ecclesiis dicti Ordinis sepeliebantur, quam si in propriis ecclesiis sepelirentur, ita ut christifideles, qui in ecclesiis huiusmodi sepeliri desiderabant,

Paulus V edidit constitutionem quae est supra tom. XI, pag. 508, cuius summa hic recitatur.

¹ Hanc Urbani VIII constitutionem sero deprehendimus omissam oscitanter fuisse ab editore Mainardi, ideoque eam hic ponimus ex edit. Cherubini, sed referenda foret supra ad pag. 124. Porro constitutio Pauli V quae hic confirmatur, legitur in tom. XI, pag. 508 (R. T.).

parem ad minus parochialibus ecclesiis eleemosynam relinquere debebant, ratione eorum sepulturae, ei⁴ quam ecclesiis Ordinis huiusmodi relinquebant, et, quod peius erat, si quis pro animae suae refrigerio nonnullas missas a fratribus praedicti Ordinis celebrandas reliquisset, praetendebant parochi eleemosynam, ratione missarum huiusmodi relictam, inter ipsos et fratres praedictos dividendam esse, et ulterius iidem rectores, de mandato forsam Ordinariorum suorum, filios (quorum patres in ecclesiis dictorum fratrum et monialium sepulti erant, aut sepulturam particularem pro se et suis habebant), nulla consuetudine legitimam suffulti, in eorum parochialibus ecclesiis sepeliri, et dictos patres ad hoc ut in dictis parochialibus ecclesiis sepelirentur cogere et compellere contendebant, et quotquot fratres regulares ad sepulturam ecclesiasticam in suas regulares ecclesias comitabantur, tot sacerdotes seculares aut clericos assumi volebant, in maximum domorum monasteriorum dicti Ordinis praeiudicium, eo quod multi, duplicis huiusmodi funerum impensae difficultate deterriti, in dictis regularibus ecclesiis sepulturam eligere non poterant; unde fiebat, ut dicti Ordinis ecclesias mortuorum sepulturis et consequenter eleemosynis, quae in suffragium animarum fieri consueverant, paulatim destitutas iri verendum erat) idem praedecessor, supplicationibus sibi desuper tunc porrectis inclinatus, et abusus huiusmodi e medio tollere, ac praedicti Ordinis eiusque religiosorum, ut maiores in vineam Domini fructus afferre studerent, commoditatibus prospicere cupiens, de consilio venerabilium fratrum nostrorum, tunc suorum, S. R. E. cardinalium consultationibus et negotiis episcoporum et regularium praepositorum, omnibus et singulis parochialium ecclesiarum in partibus Indiarum

tam occidentalium quam orientalium¹ rectoribus tunc et pro tempore existentibus interdixit, prohibuitque, ne, sub excommunicationis maioris latae sententiae poenam, a qua non nisi² ab ipso Romano Pontifice pro tempore existente, nisi in mortis articulo, absolvi possent, ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus maiorem eleemosynam ab iis, qui in dictarum domorum utriusque sexus Ordinis S. Francisci ecclesiis sepulturam eligebant et sepeliebantur, eam, quam illis praescribit Concilium Tridentinum, sess. xxv, cap. xiii (iuxta explicationem a pia memoriae Pio Papa V praedecessore nostro, sub datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDLXVII, VII¹ kalendas iunii, pontificatus sui anno II), quovis praetextu aut occasione, etiam de consilio, consensu et mandato suorum Ordinariorum, exigere, nec filios, quorum patres in ecclesiis dictorum fratrum et monialium sepulti erant, aut sepulturam particularem pro se et suis habebant, in eorum parochialibus ecclesiis sepeliri, et dictos patres ad hoc ut in dictis parochialibus ecclesiis sepelirentur cogere valerent seu praesumerent: mandans propterea dilectis filiis causarum curiae camerae apostolicae generali auditori, ac earumdem Indiarum Societatis Iesu provincialibus pro tempore existentibus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, ubi et quando opus foret, et quoties pro parte superiorum et fratrum cuiuscumque domus et monasterii dicti Ordinis fuissent requisiti, vel eorum aliquis fuisset requisitus, praedictas litteras et in eis contenta quaecumque solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, facerent apostolicam auctoritatem illorum omnium et singulorum effectu pacifice frui et gaudere; non permittentes eos desuper a quoquam, quavis

¹ Erronee ut puto edit. Cherub. legit ea (R. T.).

² Forsan legend. xvii, ut t. vii, p. 584 a (R. T.).

auctoritate, quomodolibet indebite molestari; contradictores quoscumque, et praemissis non parentes, eisque auxilium, consilium vel favorem, publice vel occulte, directe vel indirecte, dantes, per censuras ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postposita, compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus foret, brachii secularis auxilio, et aliis, prout in dictis litteris plenius continetur¹.

Nunc Urbanus
ex causâ hic
expressâ.

§ 2. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii fratris Ioannes Baptistae Sanchez modernis custodis provinciae Carthaginensis ac secretarii et in Romanâ Curia procuratoris dicti Ordinis petitio continebat, rerum usu comperitum fuerit, quod praedicti provinciales (qui adeo pauci et propter negotiorum multitudinem detenti existunt, ac etiam propter locorum, in quibus pro tempore commorantur, distantiam, tum etiam ex eo quod provinciales praefati, nullos notarios, quorum operâ praedictae litterae et in eis contenta praemissis contrafacientibus intimari, illaque adimpleri facere possint, habentes, notariorum Ordinariorum locorum parochis potius quam praedictis religiosi adhaerentium operâ uti cogantur, quo fit ut dictarum litterarum executio non ita facile reportari possit) praemissis difficile intendere possint, id vero in grave maximumque dictorum religiosorum incommodum cedat; et, si praedictae litterae ac in eis contenta nobis committentur², multo facilius et citius dictarum litterarum executionem reportare possent; quare pro parte dicti Ioannis Baptistae nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus praedictorum religiosorum indemnitati, ac aliis, in praemissis opportune providere de benignitate apostolicâ dignaremur:

¹ Quas vide loco citato in notâ ad rubricam (R. T.).

² Forsan legendum committerentur (R. T.).

§ 3. Nos igitur, eundem Ioannem Baptistam ac Ordinis huiusmodi singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censes, necnon dictarum litterarum et inde legitime secutorum quorumcumque tenores ac datum praesentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestrae per apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum, si et postquam dictae litterae vobis praesentatae fuerint, ad illarum executionem, servatâ aliis earum formâ, auctoritate nostrâ procedatis, illasque exequamini et in eis contenta quaecumque adimpleri faciatis in omnibus et per omnia, perinde ac si illae vobis et non praedictis provincialibus a principio directae fuissent.

§ 4. Non obstantibus omnibus iis, quae dictus Paulus praedecessor in dictis litteris voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCXXIV, XII kalendas aprilis, pontificatus nostri anno II¹.

Dat. die 21 martii 1624, pontif. anno I.

CLXXXVIII.

Confirmatio decreti Congregationis Concilii, quo statuitur, ut archidiacono ecclesiae Vilmensis, visitanti dioecesim nomine episcopi, non debeantur nec condonentur distributiones quotidianae².

¹ Sed vel legend. anno I vel MDCXXV (R. T.).

² Ex rogest. in Secret. Brev.

Praedictam
Constitutionem
comprobat, no-
vosque execu-
tores deputat.

Contrariis qua
derogant.

**Urbanus Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.**

Decretum
Congregationis
Concilii de quo
in rubrica.

Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii capitulum ecclesiae Vlnensis, quod nuper a venerabilibus fratribus nostris sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus sacri Concilii Tridentini interpretibus emanavit decretum tenoris subsequenti, videlicet:

Illustrissimi et Reverendissimi domini.

Capitulum Vlnense supplicat sacrae Congregationi, ut dignetur declarare: an archidiaconus visitans dioecesim lucretur distributiones quotidianas pro tempore quo ob eandem visitationem abest a servitio eius ecclesiae cathedralis; an vero fructus tantum praebendae, quae est satis pinguis?

Item, an capitulum possit eidem archidiacono, ut proponitur, absenti condonare dictas distributiones, nec ne?

Sacra congregatio cardinalium Concilii Tridentini interpretum ad primum respondit, lucrari fructus praebendae, non autem distributiones quotidianas. Ad secundum: Non posse.

COSMUS cardinalis DE TORRE.
PROSPER FAGNANUS.

Loco † sigilli.

Quod confir-
mari petiit.

§ 2. Cum autem, sicut eadem expositio subiungebat, capitulum praedicti plurimum cupiant decretum praesertim huiusmodi, pro firmiori illius subsistentia, inviolabilique observantia, apostolicae nostrae confirmationis robore communiri:

Confirmatur.

§ 3. Nos, capitulum huiusmodi specialis gratiae favore prosequi volentes, et eius singulares personas a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innotatae existunt, ad effectum

1 Sic habet edit. Main. (R. T.).

praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutas fore censentes, supplicationibus capituli huiusmodi nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum praesertim huiusmodi, apostolica auctoritate, tenore praesentium, perpetuo approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robor adiicimus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplemus.

§ 4. Decernentes, praedictum decretum necnon praesentes litteras valida, firma et efficacia esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac dictae ecclesiae, eiusque capitulo huiusmodi in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque, et non aliter, per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

§ 5. Non obstantibus quibusvis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac quibuscumque (etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis personis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, necnon irritantibus et aliis decretis, in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet et quandoque emanatis, ac respective concessis, confirmatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiam si de illis specialis, specifica, expressa et individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda esset, illorum

Clausulae.

Obstantium
derogatio.

omnium et singulorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis et insertis habentes; illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die xxviii decembris mdcxxv, pontificatus nostri anno iii.

Dat. die 28 decembris 1625, pontif. an. iii.

CLXXXIX.

Erectio montis non vacabilis salis cum annuo reddito scutorum sex pro quolibet loco et amplissimis privilegiis.

Urbanus Papa VIII,
Motu proprio, etc.

Urbanus salis
verigal in Sta-
tu Ecclesiastico
auctorat.

Quamvis ab initio nostri pontificatus, inter multiplices nostri pastoralis officii curas, ea praecipue nobis cordi esset, per quam camera nostra apostolica ab aere alieno, quo gravata reperitur, et populi nostrae temporali ditioni subiecti ab eis, quae sufferunt, oneribus aliquando sublevarentur et liberarentur: nihilominus huiusmodi nostrum propositum, ob christianorum principum discordias et bellorum motus nunc vigentes, non solum non potuimus executioni demandare, verum etiam pro Status nostri Ecclesiastici, et populorum praedictorum tutelam et defensione ab exercituum incursione, et aliis imminentibus periculis, novum subsidium duorum quaternorum pro qualibet libra salis ordinarii et extraordinarii, quod in alma Urbe nostra, ac civitatibus Bononiae et Ferrariae, aliisque civitatibus et locis eidem ditioni nostrae mediate et

1 De sale habes Const. xix Pii V, *Dum ad uberes*, tom. vii, pag. 468; et Const. Lxxv Gregorii XIII, *Ex incumbenti*, tom. viii, pag. 193, quas confirmavit et ampliavit Clemens VIII in Const. clviii, *Fruventi*, tom. x, pag. 373.

immediate subiectis, venditur, per chirographum manu nostra sub die viii mensis ianuarii proxime praeteriti subsignatum, magna cum animi nostri displicentia, imponere coacti fuimus, et modo dictum aes alienum augere cogimur et docemur, quanti referat in quae tempora quisquis incidat.

§ 1. Ad congerendam itaque pro ingentibus sumptibus per nos hisce temporibus fieri necessariis aliquam notabilem pecuniarum summam, super subsidio huiusmodi sic per nos imposito, ac aliis dictae camerae infra dicendis introitibus, novum montem quatuor millium septingentorum locorum non vacabilium et resignabilium annui redditus scutorum sex monetae pro quolibet loco, ut infra, erigere deliberavimus.

§ 2. Motu itaque simili ac ex certa scientia nostra, deque apostolicae potestatis plenitudine, montem non vacabilem salis nuncupandum quatuor millium septingentorum locorum seu portionum resignabilium, ad instar aliorum locorum montium, et nunquam vacabilium, ad rationem scutorum centum similium pro quolibet loco, cum annuo reddito seu fructu dictorum scutorum sex monetae pro quolibet loco futuris montistis et creditoribus pro tempore existentibus praedicti montis salis quolibet bimestri in fine pro rata hic Romae libere et absque ulla prorsus exceptione persolvendorum, incipiendo a kalendis praesentis mensis iulii anni mdcxxv, auctoritate apostolica, tenore praesentium, erigimus et instituimus.

§ 3. Et pro huiusmodi montis sic erecti et instituti congrua dote et fructibus annuam summam scutorum viginti octo millium et ducentorum similium, videlicet scutorum decem et septem millium trecentorum septuagintaquatuor ex dicto subsidio per nos, ut praefertur, imposito (quod, quatenus opus sit, confirmamus),

Motu ad an-
gendam pecu-
niam.

Montem non
vacabilem su-
per huiusmodi
verigalis red-
ditibus eriget.

Datum consti-
tuit.

reliquorum vero decem millium octingentorum vigintisex scutorum ex annuis censibus et responsionibus dohanarum et thesaurariae Patrimonii, thesaurariae Marchiae, postarum Status nostri Ecclesiastici, cancellariarum et secretariarum dicti Status, datii vini Bononiae, gabellae quatreni ad libram carnis dicti Patrimonii et provinciae Campaniae, ac carnis suinae et subsidii Umbriae, pro illis respective ratis quae pro alicuius debiti solutione nondum applicatae sunt, per dilectum filium magistrum Hieronymum Vidonum thesaurarium nostrum generalem depositario dicti montis salis assignandam, et respective per salariae almae Urbis et aliorum supra expressorum praedictae camerae introituum conductores pro tempore existentes libere et absque ulla prorsus exceptione et diminutione de bimestri in bimestre anticipate pro rata, iuxta mandata per dictum thesaurarium eis facienda, persolvendam, ab ipsa camera pari motu dismembramus et separamus; eandemque summam praedictorum annuorum scutorum vigintiocto millium et ducentorum sic dismembratam et separatam, liberam, immunem et exemptam ab omni et quocumque ordinario et extraordinario onere, ex quavis causa hactenus imposito vel pro tempore imponendo, praedicto monti salis applicamus, appropriamus, concedimus et assignamus, ac ut supra persolvi mandamus; venditionemque dictorum quatuor millium septingentorum locorum dicti montis per eundem Hieronymum thesaurarium de mandato nostro sub die III praesentis mensis iulii, per acta pariter dilecti filii Dominici Fontbiae eiusdem camerae notarii, pro pretio scutorum quatuor centum septuagintaquatuor millium ducentorum quinquaginta monetae, dilecto filio Marcello Sacchetto factam, cum omnibus pactis et conventionibus in illius instrumento contentis, cuius instrumenti teno-

rem praesentibus haberi volumus pro expresso, confirmamus et approbamus; mandamusque secretario eiusdem montis, ut resignationes eorundem locorum, per dictum thesaurarium seu praedictum Marcellum respective faciendas, libere recipiat et admittat, litterasque patentes ad favorem tam dicti Marcelli, quam eorum, qui ab eo dicta loca ement, pro prima vice gratis ubique et absque ipsius secretarii et computistae dicti montis Mercedis, pietatisque carceratorum, abundantiae et collegii gabellae seu emolumentorum solutione, quibuscumque eorum concessionibus et privilegiis non obstantibus, expediat.

§ 4. Insuper praedictum montem salis et illius montistas pro tempore existentes specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, statuimus, decernimus et ordinamus. Quod loca eiusdem montis et eorum pretium et fructus pro quibusvis excessibus et delictis, etiam rebellionis, prodicionis, assassinii, sacrilegii, laesae maiestatis et aliorum criminum, quantumvis gravium et enormium, non tamen in personam Romani Pontificis, aut alicuius ex sanctae Romanae Ecclesiae cardinalibus commissorum, minusque ex capite spoliolum confiscari, incamerari, aut fisco, seu dictae camerae applicari, seu incorporari, minusque eorundem locorum fructus quoquo modo et ad instantiam cuiusvis personae, etiam dictae camerae, sequestrari possint, ad instar montis religionum, ac omnibus et singulis aliis privilegiis, exemptionibus, gratiis, facultatibus et indultis, quibus praedictus mons religionis, ac fidei, alumeriarum, subsidii triennalis, S. Bonaventurae, et alii montes camerales non vacabiles et illorum montistae utuntur, potiuntur et gaudent, ac quomodocumque in futurum utentur et gaudebunt, etiamsi notam magis specialem requirerent, quam praesentibus est ex-

Privilegia
et exemptiones
montistis con-
cedit.

pressum, praedictus mons salis sic erectus et illius montistae pariformiter uti, potiri et gaudere possint et debeant: Quodque mons ipse et illius loca redimi seu extinguere non possint, nisi post lapsum quinque annorum a data praesentium proximiorum, et in casu extinctionis seu redemptionis dictorum locorum post dictum quinquennium, illorum extractio fieri debeat de more, et ad instar aliorum locorum montium; montistae vero extracti pretium locorum extractorum ad rationem scutorum centum monetae pro quolibet loco recipere teneantur, et, si neglexerint per quindecim dies post publicatam extractionem pretia dictorum locorum extractorum ad rationem praedictam recipere, eis pro dictis locis extractis fructus amplius non currant, et dicta pretia penes depositarium praedicti montis risico et periculo et fortuna eorundem montistarum sic extractorum remaneant iisdem ad eorum requisitionem consignanda:

Hunc montem
ab omnibus om-
nino oneribus
liberat.

§ 5. Quodque respectu fructuum et emolumentorum ad rationem praedictam dicto monti assignatorum praedictus mons et illius loca nullis omnino diminutionibus, reductionibus, retentionibus et quibusvis aliis contrariis dispositionibus, etiam praetextu urgentis necessitatis seu etiam evidentis utilitatis Sedis et Camerae Apostolicae, ex quavis causa cogitata vel incogitata et de necessitate exprimentia, durante dicto quinquennio subiaceant vel obnoxia sint, sed ab illis semper excepta intelligantur et cum effectu sint, nec aliquis ex ipsius montis creditoribus et montistis, illorumque haeredes et successores quicumque, seu ab eis quomodolibet causam habentes et habituri super locis et portionibus et illorum integris fructibus et emolumentis praedictis, quoquo modo turbari vel impediri, minusque ipsi ad pecunias in ipso monte positas et erogatas aut aliquam illarum partem in neces-

sitatem seu utilitatem dictae camerae, aut alias quasvis causas conversas fuisse vel esse, aut aliqua alia etiam necessaria et requisita in iudicio vel extra illud probandum, deducendum, aut alias quomodolibet verificandum, ullo unquam tempore cogi possint, nec teneantur, minusque aliqua contraria probatio admitti vel obesse queat.

§ 6. Et, pro praemissorum omnium et singulorum observatione et manutentione, ac quacumque dicti montis sic per nos erecti et illius locorum quorumcumque evictione et defensione generali et particulari, dictam cameram nostram apostolicam, illiusque introitus, redditus et bona, ac iura omnia generaliter, specialiter et expresse, ita tamen quod specialitas generalitati non deroget, nec e contra, in ampliori eiusdem camerae forma obligamus et hypothecamus.

§ 7. Et, ut mons praedictus sic per nos erectus recte gubernetur et regatur, eundem Hieronymum et alios pro tempore existentes thesaurarios generales protectores dicti montis, cum facultate deputandi ad vitam vel ad tempus, prout sibi magis benevisum fuerit, in secretarium et computistam dicti montis personas sibi benevisas, cum emolumentis per secretarium et computistam dicti montis religionum percipi solitis, et cum aliis facultatibus solitis et consuetis; depositarium vero eiusdem montis praedictum Marcellum Sacchetum, qui de solvendo fructus dicti montis cuilibet montistae eiusdem montis salis, modo et forma, et prout eidem Hieronymo thesaurario visum fuerit, se obligare debeat, ad nostrum et successorum nostrorum Romanorum Pontificum beneplacitum, earundem tenore praesentium, constituimus et deputamus.

§ 8. Decernentes, praesentem nostri motus proprii cedulam, omniaque et singula praemissa, inviolabiliter, donec mons

Cameram apo-
stolicam pro
evictione obligat.

Thesaurarium
eius camerae
hunc montem
per thesaurarium
liberat.

Claustrum

ipse duraverit, observari, vimque et efficaciam habere, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere debere; etiamsi nunquam in dictâ camerâ, et illius libris admittantur et registrentur; minusque contra illa de subreptionis vel obreptionis vitio, aut defectu nostrae intentionis, vel quovis alio vitio, defectu, aut nullitate dici vel opponi posse; sicque et non aliâs per quoscumque iudices etc., etiam congregationem montium, thesaurarium, praesidentes, clericos eiusdem camerae palatii apostolici et ipsius camerae auditores, necnon sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam camerarios et de latere legatos (sublatâ eis et eorum cui libet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate), iudicari et definiri debere, ac irritum et inane quidquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogatio
contrariorum.

§ 9. Non obstantibus praemissis, ac felicitis recordationis Symmachi, Pauli II, Pauli IV, Pii V et aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum de rebus Ecclesiae et camerae non alienandis, et de registrando, ac quibusvis aliis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac etiam iuramento et alio quovis robore vallatis statutis et reformationibus Urbis et camerae praedictae, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis, quibusvis concessis, approbatis et innovatis, decretis etiam consistorialibus, consuetudinibus, ceterisque contrariis dispositionibus: quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione etc., illorum tenores praesentibus pro plene et sufficienter ac de verbo ad verbum expressis et insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus.

Exemplis dan-
da fides.

§ 10. Volumus insuper et decernimus, quod praesentis nostri motus proprii ce-

dulae sola signatura nostra sufficiat, etiam absque aliâ datâ et registratâ, et ubique in iudicio et extra tam illa quam eius transumpta, etiam impressa, per aliquem ex camerae apostolicae notariis subscripta, sigilloque dicti thesaurarii munita, fidem faciant, ac si cedula originalis ipsa exhibita foret; et nihilominus litterae, tam in formâ Brevis quam sub plumbo, quando-cumque expediri possint cum clausulis opportunis et extensionibus amplissimis, regulâ quacumque, ceterisque contrariis nequaquam obstantibus.

URBANUS PAPA VIII.

CXC.

Deputatio Torquati de Comitibus in praefectum generalem armorum, necnon tormentorum bellicorum, et militum quos pro recuperatione fortalitorum et aliorum locorum Vallis Tellinae comitatus Bormii conscribi contigerit, cum facultate recipiendi fortalitia, loca et arma in depositum nomine Sedis Apostolicae.

Dilecto filio nobili viro

Torquato de Comitibus duci Guadagnoli

Urbanus Papa VIII.

Dilecte fili nobilis vir,

salutem et apostolicam benedictionem.

§ 1. Singularibus tuae in nos et Apostolicam Sedem fidei et devotionis meritis, generis nobilitate coniunctis, et, quam in re militari hactenus ostendisti, virtute, solertiâ et fortitudine inducimur, ut praecipua tibi militaria munera committamus, sperantes in Domino, te in muneribus huiusmodi administrandis votis nostris cumulate responsurum.

Torquati vir-
tus, relique mi-
litaris scientia.

§ 2. Motu itaque proprio, et ex certâ scientiâ ac maturâ deliberatione nostris, et dilecti filii nobilis viri Caroli Barberini nostri secundum carnem fratris ger-

Ei committi-
tur, ut Vallem
Tellinam nomi-
ne Sedis Apo-
stolicae reci-
piat.

1 Ex Regest. in Secret. Brevium.

mani totius nostrae et sanctae Romanae Ecclesiae militiae gubernatoris generalis locumtenentem generalem militum et copiarum tam equestrium quam pedestrium, necnon tormentorum bellicorum, armorumque omnium, quae pro fortalitorum, sive propugnaculorum Vallis Tellinae, comitatus Bormii, ac oppidi Chiavennae, aliorumque locorum, quae in felicitis recordationis Gregorii Papae XV, praedecessoris nostri, sive nostris et Sedis Apostolicae manibus deposita fuerunt, recuperatione conscribi et moveri respective contigerit, cum omnibus et singulis praeminentiis, auctoritatibus, iurisdictionibus, facultatibus, provisionibus, emolumentis, praerogativis, iuribus, honoribusque et oneribus solitis et consuetis ad praefecti generalis huiusmodi officium de iure vel consuetudine, aut ex speciali gratiâ, vel aliâs quomodolibet spectantibus et pertinentibus, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, ad nostrum et Sedis Apostolicae beneplacitum facimus, constituimus et deputamus.

Cum facultatibus ad hoc necessariis.

§ 3. Tibique, ut propugnacula, sive fortalitia, oppida vel loca, quae recuperari contigerit, cum omnibus et singulis tormentis, armis, aliisque quibuscumque munitionibus et supellectilibus in illis existentibus, in depositum nostro et Sedis Apostolicae nomine, et titulo depositi, recipere, in iisdemque propugnaculis, sive fortalitiis, oppidis, vel locis recuperatis tot milites praesidiarios, necnon capitaneos et officiales (nobis et Apostolicae Sedi subditos dumtaxat, et non alteri), quot tibi pro illorum securitate et custodiae necessarii esse videbuntur, collocare, necnon officialibus tuis et praesidio seu praesidiis ea ordinare, praecipere et mandare, quae pro fidei eorundem propugnaculorum, sive fortalitorum, oppidorum et locorum custodiae necessaria erunt et opportuna, omni vigilantia et prudentia militari, et,

si opus fuerit, alios milites ex Statu nostro Ecclesiastico pro praesidiorum supplemento, sive pro subsidio, conscribere et convocare, ceteraque omnia et singula, quae pro disciplinae militaris, ac propugnaculorum sive fortalitorum, oppidorum vel locorum huiusmodi conservatione et custodia, ac aliâs in praemissis, et circa ea, necessaria et quomodolibet opportuna tibi esse videbuntur (etiamsi talia sint vel fuerint, quae magis specialem, specificam et expressam requirerent mentionem), et quae tu facere potes, similiter facere, dicere, gerere et exequi libere et licite valeas, auctoritate et tenore praedictis, plenam, liberam, amplam et absolutam facultatem, potestatem et auctoritatem concedimus et impartimus.

§ 4. Mandantes propterea omnibus et singulis, tam particularibus capitaneis equitum et peditum militum et copiarum huiusmodi, quam ipsis equitibus et peditibus, ceterisque ad quos spectat, ut te in praefectum generalem huiusmodi debito cum honore iuxta tenorem praesentium recipiant et agnoscant, ac in omnibus illis, quae pro tempore mandanda duxeris, efficaciter pareant et obediant; dilectis vero filiis nostro et sanctae Romanae Ecclesiae camerario ac thesaurario et depositario generalibus, ut tibi de provisionibus, stipendiis et emolumentis praedictis suo tempore cum effectu respondeant, ac ab omnibus responderi curent et faciant. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Mandatum de
parendo.

§ 5. Volumus autem, ut, de hoc praefecti generalis officio fideliter exercendo in manibus nostris, aut nostri et Sedis Apostolicae in civitate Ferrariae de latere legati, debitum praestes in formâ solitâ iuramentum.

Iuramentum
ab eo praestan-
dum.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIV Ianuarii MDCXXVI, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 14 Ianuarii 1626, pontif. anno III.

CXCI.

Sequitur subrogatio Ioannis Baptistae Nari in locum Torquati de Comitibus locumtenentis generalis militiarum, armorum et propugnaculorum Vallis Tellinae in eventum recuperationis Comitatus Bormii¹.

Dilecto filio Ioanni Baptistae Naro, fratri hospitalis S. Ioannis Hierosolymitani,

Urbanus Papa VIII.

Dilecte fili,
salutem et apostolicam benedictionem.

Ioannes Baptistae Nari filius, aliaque merita.

§ 1. Singularibus tuae in nos et Apostolicam Sedem fidei et devotionis meritis, et, quam in re militari hactenus ostendisti, virtute, solertia et fortitudine inducimur, ut praecipua tibi militaria munera committamus, sperantes in Domino fore, ut in muneribus huiusmodi obeundis nostrae de te expectationi cumulate respondeas.

Reconsolur Torquati de Comitibus facta deputatio.

§ 2. Cum itaque hodie dilectum filium Torquatum de Comitibus nobilem romanum militiarum et copiarum tam equestrium quam pedestrium, necnon tormentorum bellicorum, armorumque omnium, quae pro fortalitorum sive propugnaculorum Vallis Tellinae comitatus Bormii ac oppidi Chiavennae, aliorumque locorum, quae in felicis recordationis Gregorii Papae XV praedecessoris nostri, sive nostris et Sedis Apostolicae manibus deposita fuerant, recuperatione conscribi et moveri respective contigerit, locumtenentem generalem cum facultatibus, ac sub certis modo et forma tunc expressis, apostolicam auctoritate ad nostrum et Sedis Apostolicae beneplacitum fecerimus, constituerimus et deputaverimus, prout in nostris desuper in simili forma Brevis expeditis litteris, quarum tenores praesentibus pro

¹ Ex Regesf. in Secret. Brev.

expressis haberi volumus, plenius continetur:

§ 3. Nos, si quid humanitus eidem Torquato eveniat, aut ipsum Torquatum, quominus muneri huiusmodi vacare queat, quomodolibet impediri, seu eum per nos ad alia munia obeunda designari contingat, felici militiarum et armorum huiusmodi regimini, quantum cum Domino possumus, consulere volentes, motu proprio et ex certa scientia ac matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, te in omnes et singulos eventus praedictos, militum et copiarum, necnon tormentorum bellicorum, ac armorum omnium praedictorum locumtenentem generalem in locum dicti Torquati cum omnibus et singulis praeeminentibus, auctoritatibus, iurisdictionibus, facultatibus, provisionibus, emolumentis, praerogativis, iuribus, honoribusque et oneribus solitis et consuetis ad locumtenentis generalis huiusmodi officium de iure vel consuetudine, aut ex speciali gratia, vel aliis quomodolibet spectantibus et pertinentibus, auctoritate apostolica, tenore praesentium, per modum provisionis, facimus, constituimus et deputamus.

Ei substituitur Ioannes Baptistae Narius.

§ 4. Tibique, ut propugnacula, sive fortalitia, oppida vel loca, quae recuperari contigerit, vel recuperata fuerint, cum omnibus et singulis tormentis, armis, aliisque quibuscumque munitionibus et suppellectilibus in illis existentibus, in depositum nostro et Sedis Apostolicae nomine, et titulo depositi, recipere, in iisdemque propugnaculis, sive fortalitiis, oppidis vel locis recuperatis tot milites praesidiarios, necnon capitaneos et officiales (nobis et Apostolicae Sedi¹ subditos dumtaxat, et non alteri), quot tibi pro illorum securitate et custodia necessaria esse videbuntur, collocare, necnon officialibus, quo-

Cum iisdem facultatibus.

¹ Edit. Main. legit *Sedis* (R. T.).

cumque nomine nuncupatis, et praesidio ea ordinare, praecipere et mandare, quae pro fidei eorundem propugnaculorum, sive fortalitorum, oppidorum et locorum custodia necessaria erunt et opportuna, omni vigilantia et prudentia militari, et, si opus fuerit, alios milites ex Statu nostro Ecclesiastico pro praesidiorum supplemento, sive pro subsidio, conscribere et convocare, ceteraque omnia et singula, quae pro disciplinae militaris, ac propugnaculorum seu fortalitorum, oppidorum vel locorum huiusmodi conservatione et custodia, ac aliis in praemissis, et circa ea, necessaria et quomodolibet opportuna tibi videbuntur, etiamsi talia sint vel fuerint, quae magis specialem, specificam et expressam requirerent mentionem, et quae tu facere potes, similiter facere, gerere, et exequi libere et licite valeas, auctoritate et tenore praedictis, plenam, liberam, amplam et absolutam facultatem, potestatem et auctoritatem concedimus et impartimur.

Mandatum de parendo.

§ 4. Mandantes propterea omnibus et singulis, tam particularibus capitaneis equitum et peditum militum et copiarum huiusmodi, quam ipsis equitibus et peditibus, ceterisque ad quos spectat, ut te in eventus praedictos in locumtenentem generalem huiusmodi debito cum honore, iuxta tenorem praesentium, recipiant et agnoscant, ac in omnibus illis, quae pro tempore mandanda duxeris, efficaciter pareant et obediant; dilectis vero filiis nostro et sanctae Romanae Ecclesiae camerario ac thesaurario et depositario generalibus, ut tibi de provisionibus, stipendiis et emolumentis praedictis suo tempore cum effectu respondeant, ac ab omnibus responderi curent et faciant. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Juramentum ab eo praestandum

§ 5. Volumus autem, ut, de hoc locumtenentis generalis officio fideliter exercen-

do, in manibus nostris, aut nostri et Sedis Apostolicae in civitate nostra Ferrariensi de latere legati, debitum praestes in forma solita iuramentum.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XIV ianuarii MDCXXVI, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 14 ianuarii 1626, pontif. an. III.

CXCII.

Quod fratres Reformati Discalceati Ordinis Sanctissimae Trinitatis Redemptionis captivorum Hispaniae, in Africa et aliis turcarum partibus possint celebrare super altare portatili, et antequam illucescat dies, ac etiam absolvere fideles a casibus reservatis, necnon eisdem indulgentias impartiri¹.

Urbanus Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Cum, sicut dilectus filius procurator generalis fratrum Discalceatorum nuncupatorum Ordinis Sanctissimae Trinitatis Redemptionis captivorum congregationis Hispaniarum nobis nuper exponi fecit, quod² congregatio praedicta, iuxta laudabile ipsius institutum, eius religiosos in Africam, ut christifideles inibi³ sub misera turcarum servitute constitutos, quos possunt ab illa eximere, quaerant, eosque in Domino consolentur, ecclesiastica sacramenta illi administrent, ac eorum denique animarum saluti, quibus possunt, rationibus incumbere valeant, mittere intendat⁴:

Causae huius constitutionis.

§ 1. Nos, ut iidem religiosi in commisso sibi munere huiusmodi ad eorundem christifidelium spiritualem fructum utilius sese exercere valeant, supplicatio-

Concessio facultatum.

¹ De his fratribus vide in Const. cccii (in h. e. cccxii) Clementis VIII, *Ad militantis*, tom. x, pag. 529.

² Particula *quod* redundat (R. T.).

³ Edit. Main. habet *inhibi* (R. T.).

⁴ Edit. Main. legit *intendant* (R. T.).

nibus eiusdem procuratoris congregationis praedictae nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, religiosis mittendis huiusmodi, quod altare portatile cum debita reverentia et honore, super quo in locis Africae dumtaxat, honestis tamen et congruis, etiam non sacratis, et cum temporis qualitas id exegerit, etiam antequam illucescat dies, circa tamen diurnam lucem, in dictorum captivorum et aliorum fidelium in dictis locis degentium praesentia missas et alia divina officia celebrare;

Celebrandi super portatili;

Absolvendi a casibus reservatis;

§ 2. Omnesque et singulos eorumdem locorum utriusque sexus christifideles, ipsorum confessionibus diligenter auditis, a quibuscumque excessibus et delictis etiam in Bulla in die Coenae Domini legi solita contentis, ac pro commissis per eos et eorum quemlibet poenitentiam iniungere salutarem;

Et expressae hic elargiendi indulgentiae.

§ 3. Necnon his, qui peccata sua confessi et de illis corde contriti fuerint, ac sanctissimum Eucharistiae sacramentum sumpserint, quoties id fecerint, toties plenariam omnium et singulorum peccatorum suorum indulgentiam et remissionem misericorditer in Domino elargiri, libere et licite valeant, apostolicam auctoritate, tenore praesentium, facultatem impartimur.

§ 4. Necnon eosdem, qui dura servitute illis in partibus oppressi pro tempore fuerint, quotiescumque ab Ecclesia Romana illius thesauros reserari et generales peccatorum remissiones per Romanos Pontifices, etiam praescripta fidelibus ad illas assequendas formam et statuto tempore in eisdem adiecto, proponi contigerit, cum primum illarum ad eosdem captivos notitia pervenerit, aliqua agendo, quae naturali libertate privatum verisimile est facere, posse illas omnes consequi, quae alii fideles, tempus et formam exacte in illarum concessione tradita observantes, consequerentur, eisdem auctoritate apostolicam et tenore volumus et declaramus.

§ 5. Decernentes, praesentes litteras et in eis contenta quaecumque semper valida, firma et efficacia existere et fore, ac dictae congregationi, illiusque religiosis huiusmodi in omnibus et per omnia plenissime suffragari, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Clausulae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub anulo Piscatoris, die xx ianuarii MDCXXVI, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 20 ianuarii 1626, pontif. anno III.

CXCIII.

Confirmatio et approbatio Constitutionis Gregorii XV de electione Romanorum Pontificum, ac caeremonialis continentis illius ritus.

**Urbanus Episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.**

Ad Romani Pontificis providentiam spectare dignoscitur, ut ea, quae salubriter a praedecessoribus suis, praesertim Sedis Apostolicae et universalis Ecclesiae decori et utilitati conducentia, statuta sunt, firma et inconcussa, quantum ex alto conceditur, perseverent.

Prooemium.

§ 1. Cum igitur formam in eiusdem Pontificis electione servandam sacrarum conciliorum decretis et variis apostolicis constitutionibus saepius praescriptam felicis recordationis Gregorius Papa XV praedecessor noster pastorali sollicitudine permotus, ut res tanti ponderis postulabat, perfectius dirigendam duxerit constitutione desuper edita, cuius tenor est talis: *Gregorius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Aeterni Patris filius, magister et legislator Christus Dominus, etc. (Omittitur residuum quod legitur, tom. XII, pag. 619).*

Gregorius XV Constitutionem edit de electione Pontificis.

Et deinde caeremoniale format et approbat.

§ 2. Et successive idem Gregorius praedecessor caeremoniale ritus dictae electionis continens de eius mandato compositum confirmaverit, cuius tenor sequitur: *Gregorius Episcopus, servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Decet Romanum Pontificem, etc. (Reliquum huius Constitutionis cum suo caeremoniali habes, ibid., pag. 662):*

Utrumque confirmat Urbanus.

§ 3. Nos, qui, ut rei tam arduae negotium rite et recte procederet et absolveretur, intentis studiis desideravimus, cum primum (nullis licet suffragantibus meritis) ad summi apostolatus apicem assumpti fuimus, animo revolventes, quantam in omnium animis constitutionis exequutio et caeremonialis praedictorum usus approbationem excitarit, ut constitutio et caeremoniale praedicta, nostra etiam confirmatione roborata, inviolabiliter semper observentur, providere cupientes, ex mera animi nostri deliberatione, et de apostolicae potestatis plenitudine, ac de venerabilium fratrum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium consilio et assensu, constitutionem et caeremoniale praedicta cum omnibus et singulis in eis et eorum quolibet contentis clausulis et decretis hac nostra perpetuo valitura constitutione, apostolicam auctoritate, perpetuo confirmamus et approbamus.

Servari quoque mandat.

§ 4. Eaque etiam perpetuo in omnibus futuris Romanorum Pontificum electionibus firmiter et inviolabiliter observari praecipimus et mandamus, ac derogationem in eadem constitutione dicti Gregorii praedecessoris insertam semper vigere, suamque vim perpetuis futuris temporibus obtinere decernimus.

Contraria tollit.

§ 5. Non obstantibus, quatenus opus sit, ea in parte, qua praesentibus adversentur, recondendae memoriae Alexandri Papae III similiter praedecessoris nostri in Lateranensi quae incipit: *Licet, de vitanda*, et quibuscumque aliis etiam in universalibus

conciliis editis constitutionibus et ordinationibus apostolicis, et consuetudinibus etiam immemorabilibus, ac omnibus illis, quae dictus Gregorius praedecessor in constitutione et caeremonialis confirmatione praedictis voluit non obstare. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica et expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio ad hoc servanda foret, omnium et singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum exprimerentur et insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis et insertis habentes, illis quoad reliqua omnia, quae constitutioni dicti Gregorii et caeremoniali praedictis, et huic nostro praecepto, mandato et decreto non sunt repugnantia, in suo robore permansuris, harum serie de simili plenitudine potestatis derogamus et derogatum esse volumus, et hanc nostram derogationem suam pariter effectum perpetuo consequi iubemus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Clausulae.

§ 6. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostrae confirmationis, approbationis, praecepti, mandati, decreti, derogationis, voluntatis et iussionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDCXXV, quinto kalendas februarii, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 28 ianuarii 1626, pontif. anno III.

✠ EGO URBANUS

CATHOLICAE ECCLESIAE EPISCOPUS.

Papae subscriptio.

† Ego Franciscus Maria episcopus Ostiensis, sanctae Romanae Ecclesiae car-

El cardinalium subscriptiones.

† Ita etiam ed. Cherubin.; sed vel MDCXXVI legendum, vel pontif. anno II (U. T.).

- dinalis a Monte, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Octavius episcopus Portuensis, sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis Bandinus, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Ioannes Baptista episcopus Albanensis, sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis Detus, promitto, voveo et iuro.
- † Ego B. episcopus Sabinensis, cardinalis Bevilaqua, promitto, voveo et iuro.
- † Ego A. episcopus Praenestinus, cardinalis Perettus, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Dominicus cardinalis Gymnasius tituli S. Laurentii in Lucina promitto, voveo et iuro.
- † Ego Carolus cardinalis Madrutius tituli S. Caesarei promitto, voveo et iuro.
- † Ego Scipio tituli S. Chrysogoni, presbyter cardinalis Burghesius, maior poenitentiarius, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Ioannes Garzia tituli Ss. Quatuor Coronatorum, presbyter cardinalis Millinus, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Marcellus tituli Ss. Quirici et Iulitae, presbyter cardinalis Lantes, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Ioannes Baptista tituli S. Caeciliae, presbyter cardinalis Lenius, promitto, voveo et iuro.
- † Ego D. tituli S. Martini in Montibus cardinalis Rivarola promitto, voveo et iuro.
- † Ego Fr. Aug. sanctae Romanae Ecclesiae presbyter cardinalis tituli S. Mariae de Ara-coeli promitto, voveo et iuro.
- † Ego Gaspar tituli S. Crucis in Hierusalem, presbyter cardinalis Borgia, promitto, voveo et iuro.
- † Ego F. Felix tituli S. Anastasiae, presbyter cardinalis Asculanus, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Gabriel tituli S. Bartholomaei in Insula, presbyter cardinalis de Treio, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Iulius tituli S. Sabinae, presbyter cardinalis Sabellus, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Melchior tituli S. Mariae de Pace, presbyter cardinalis Kleselius, promitto, voveo et iuro.
- † Ego S. presbyter cardinalis S. Susannae, sanctae Romanae Ecclesiae bibliothecarius, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Guido tituli S. Mariae de Populo, presbyter cardinalis Bentivolus, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Fr. Desiderius tituli Ss. Duodecim Apostolorum cardinalis de Cremona promitto, voveo et iuro.
- † Ego Ludovicus tituli S. Laurentii in Damaso presbyter cardinalis Ludovisus, sanctae Romanae Ecclesiae vicecellarius et SS. D. N. summator, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Cosmus tituli S. Pancratii, presbyter cardinalis de Torres, promitto, voveo et iuro.
- † Ego F. A. cardinalis S. Honuphrii, sanctae Romanae Ecclesiae presbyter cardinalis, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Laurentius tituli S. M. in Aquiro,

- sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis Magalottus, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Aloysius tituli S. Pudentianae, presbyter sanctae Romanae Ecclesiae cardinalis Caetanus, promitto, voveo et iuro.
- † Ego Dionysius tituli SS. Trinitatis in Monte Pincio cardinalis de Marquemont promitto, voveo et iuro.
- † Ego Laudivius cardinalis S. Sixti promitto, voveo et iuro.
- † Ego Ioannes Dominicus Spinula cardinalis S. Clementis promitto, voveo et iuro.
- † Ego Iacobus Cavalerius sanctae Romanae Ecclesiae presbyter cardinalis S. Eusebii promitto, voveo et iuro.
- † Ego G. S. Mariae in Vialata diaconus cardinalis Pius promitto, voveo et iuro.
- † Ego M. S. Eustachii diaconus cardinalis de Sabaudia promitto, voveo et iuro.
- † Ego Alexander S. Mariae in Cosmedin diaconus cardinalis Ursinus promitto, voveo et iuro.
- † Ego Franciscus S. Angeli in Foro Piscium diaconus cardinalis Boncompagnus promitto, voveo et iuro.
- † Ego Hyppolitus S. Mariae Novae diaconus cardinalis Aldrobandinus, sanctae Romanae Ecclesiae camerarius, promitto, voveo et iuro.
- † Ego P. Maria Burghesius diaconus cardinalis tituli S. Gregorii, promitto, voveo et iuro.
- † Ego L. Ss. Viti et Modesti diaconus cardinalis Biscia promitto, voveo et iuro.
- Anno a nativitate D. N. Iesu Christi MDCXXVI, indictione VIII, die vero VI mensis iulii, pontificatus Sanctissimi in Christo Patris et D. N. D. Urbani divini providentia Papae VIII, anno eius III, supradictae litterae lectae et publicatae fuerunt ad valvas basilicarum S. Iohannis Lateranensis et Principis apostolorum de Urbe, cancellariae apostolicae, et in acie Campi Florae per me Tarquinium Maionum cursorem, et per me Brandimartem Latinum praelibati Sanctissimi D. N. Papae ac R. E. et universalis inquisitionis cursorem, etc.
- AUGUSTINUS DE BOLIS Romanus pro D. mag. DD. curs.
- CXCIV.
- Suppressio congregationis fratrum Reformatorum Ordinis Minorum S. Francisci Conventualium¹.
- ¹ Fratres minores Conventuales Reformatos nihil proprium habere posse decrevit Pius V Constit. xcvi, *Ad extirpandos*, tom. VII, pagina 676. Eorundem reformationem edidit idemet Pontifex Const. civ, *Illa*, ibidem pag. 691. Approbati fuerunt a Sixto V. in eius Const. cvi, *Apostolici muneris*, tom. VIII, pag. 934. Quibus etiam praescripsit statuta ac ordinationes *ibidem*.

Urbanus Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex, quem Salvator et Dominus noster omnium Ecclesiae suae ordinum patrem et pastorem constituit, ut iuxta verbum propheticum noxia evellet et destruat, utiliaque et salubria plantet et aedificet, ea interdum, quae certis etiam rationabilibus ex causis a Sede Apostolica sancita sunt, ipsa subinde rerum experientia suadente, et ex maioribus causis, quibus praesertim felici religiosorum statui cum divini cultus incremento consulitur, revocat et immutat, in hisque sollicitudinibus et providentiae suae studium interponit, prout rerum et temporum qualitatibus debite pensatis conspicit in Domino salubriter expedire.

Sixtus V statuta pro Conventualibus reformatis edita approbavit.

§ 1. Alias siquidem, felicis recordationis Sixto Papae V praedecessori nostro pro parte dilectorum filiorum fratrum Minorum Conventualium Reformatorum S. Francisci exposito, quod ipsi strictiorem vitam agere et se reformare coeperant, aliquosque conventus acquisiverant, et in iis sub obedientia protectoris et superiorum Ordinis huiusmodi vivebant, idem Sixtus praedecessor, ne ipsos fratres reformatos, eorumque congregationem super reformatione huiusmodi inquietari contingeret, supplicationibus eorundem fratrum reformatorum nomine sibi humiliter porrectis inclinatus, reformationem praedictam ubique locorum coeptam et introductam, et ex tunc in dies introducendam, ac pro ea et illius felici directione facta statuta et ordinationes, cum inde sequutis quibuscumque, apostolica auctoritate perpetuo approbavit et confirmavit, nonnullaque alia fecit, statuit et ordinavit sub certis modo et forma tunc expressis, prout in dicti Sixti praedecessoris sub plumbo desuper, sub datum Romae, apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicae MDCLXXXVII, idibus octobris, pontificatus sui anno III,

seu alio veriori tempore, expeditis litteris, quarum tenores, perinde ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis haberi volumus, plenius continetur¹.

§ 2. Cum autem, sicut accepimus, ex congregatione fratrum Conventualium reformatorum huiusmodi, non ii in Ecclesia Dei spirituales fructus, qui sperabantur, prodierint, sed quamplures differentiae inter eosdem fratres reformatos, ac fratres Conventuales non reformatos dicti Ordinis ortae sint et vigeant ad praesens: nos, praemissis, quantum cum Domino possumus, obviare, ac alias desuper opportune providere volentes, motu proprio et ex certa scientia ac matura deliberatione nostris, deque apostolicae potestatis plenitudine, ex praemissis, aliisque iustis et rationabilibus causis animum nostrum moventibus, congregationem fratrum Conventualium reformatorum huiusmodi, omniaque et quaecumque illius officia et ministeria, necnon domus ac loca regularia quaecumque et in quibusvis provinciis existentia, ac ad eos spectantia, et statuta, consuetudines et decreta, etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roborata, ac pariter privilegia et indulta generalia et specialia, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis haberi volumus, quibuscumque illa sint concepta formulis, necnon irritantibus et aliis decretis ac vinculis munita, tenore praesentium, perpetuo supprimimus et extinguimus, ac quaecumque congregationi sic suppressae officia, administrationes et dignitates tollimus et abrogamus, ab eisque domos, conventus et loca, ac bona immobilia, mobilia et semoventia, ubique gentium constituta, sacram quoque et communem suppellectilem, ipsorumque omnium usum, usumfructum, administrationem, ac pos-

¹ Quas vide loc. cit. in nota ad rubricam (R. T.).

Ortis tamen postea dissidia.

Urbanus Congregationem reformatorem supprimit.

sessionem spiritualem et temporalem, necnon ius et actionem eis quomodolibet competentia, apostolica auctoritate, eorundem tenore praesentium, auferimus et ablata esse et censi volumus: necnon domos, conventus, loca, suppellectilem, bona, res, actiones et iura praedicta, eorumque proprietatem, Ordini fratrum Minorum S. Francisci Conventualium nuncupatorum, auctoritate et tenore praedictis concedimus et assignamus.

Reformati ad Cappuccinos transitum permittit.

§ 3. Insuper volumus, ut fratres reformati praedicti ad fratres dicti Ordinis S. Francisci Cappuccinos seu de Observantia nuncupatos, tam de familia quam reformatos, infra duos menses a die publicationis praesentium, si id eis videbitur et benevolos invenerint receptores, transeant, et quilibet eorum transeat, ibique per superiores domorum huiusmodi, quas ipsi elegerint, recipiantur, ac ad eorum habitum et professionem regulares, etiam absque alio novitiatu, admittantur: transire autem nolentes dilecto filio ministro generali dicti Ordinis fratrum Conventualium per conventus sui Ordinis, retenta tamen reformatione, arbitrio suo iuxta providam per eum desuper faciendam assignationem distribuendi facultatem concedimus.

Domum Neapolitanam excipit.

§ 4. Sub hac tamen suppressione et extinctione, aliisque praemissis, domum regularem Neapolitanam suppressae congregationis huiusmodi pro nunc comprehendi nolumus; sed, qui in ea ad praesens sunt fratres de familia, ibi remaneant sub obedientia dicti ministri generalis: ita tamen quod de cetero illius superiores nullum ad habitum regularem, neque etiam in locum eorum, quos decedere contigerit, minusve alios suppressae congregationis huiusmodi fratres admittere possint, sub poenis, quoad receptos vel admissos, apostasiae, quo vero ad recipientes vel admittentes, privationis officiorum, necnon vocis activae et passivae eo ipso incurrendis.

In qua tamen novos fratres recipi vetat.

§ 5. Insuper domum S. Antonii de Padua nuncupatam de Urbe in capite domorum existentem, ac eius ecclesiam, cellas, hortos, viridaria, aquarum derivationes, aliasque officinas, necnon reliqua bona immobilia tantum illi adiacentia, ac quae ipsi fratres per praesentes suppressi inibi possident, camerae nostrae apostolicae applicamus et incorporamus, ac nostrae et successorum nostrorum dispositioni reservamus.

Domus vero Romanae bona camerae apostolicae addit.

§ 6. Decernentes, praesentes litteras, etiamsi dicti fratres conventuales reformati huiusmodi per praesentes suppressi ad hoc vocati et auditi, ac causae propter quas praesentes emanarunt verificatae non fuerint, seu aliis quibusvis de causis, quantumvis urgentibus, de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae, vel alio quopiam defectu notari, impugnari, retardari, invalidari, aut ex quovis quaesito praetextu vel colore ad terminos iuris reduci, seu in ius vel controversiam revocari, aut adversus illas quodcumque iuris, gratiae vel facti remedium impetrari, aut quemquam impetrato seu etiam motu et potestatis plenitudine similibus concesso, nullatenus uti posse sed easdem praesentes litteras semper et perpetuo validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere; necnon camerae praedictae ac dicto Ordini fratrum minorum Conventualium respective plenissime suffragari; ab omnibus vero ad quos spectat inviolabiliter observari debere; sique per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, etiam de latere legatos (sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulae.

Obstantium
derogatio.

§ 7. Non obstantibus nostrâ de iure quaesito non tollendo, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae congregationis (etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis generalibus et specialibus huiusmodi, necnon praedictis Sixti praedecessoris et quibusvis aliis litteris apostolicis, dictae congregationi, eiusque superioribus et personis, eorumque singulis, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos et Sedem Apostolicam, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis clausulis et decretis in genere et in specie concessis, confirmatis et innovatis, ac *Mare magnum, Bulla aurea*, et aliâs quomodolibet nuncupatis, quorumcumque illae tenorum existant, per quas praesentibus non expressas vel totaliter non insertas effectus earumdem praesentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, et de quibus, earumque totis tenoribus habenda esset mentio specialis.

§ 9. Volumus autem, ut praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et dicti ministri generalis aut alicuius provincialis dicti Ordinis fratrum Conventualium sigillo munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensae.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die VI februarii MDCXXVI, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 6 februarii 1626, pontif. anno III.

CXCIV

Confirmatio sententiae super rescissione contractus venditionis cuiusdam villae ad praeceptoriam seu commendam militiae de Calatrava spectantis.

1 Ex Regest. in Secret. Brev.

Urbanus Papa VIII,
ad futuram rei memoriam.

§ 1. Aliâs a nobis emanarunt litterae tenoris subsequenti, videlicet: *Urbanus Papa VIII, ad futuram rei memoriam. Aliâs felicitis recordationis Paulo, etc.*

§ 2. Cum autem, sicut dictus Philippus rex nobis denuo exponi fecit, eo quod ex venditione et alienatione praedictis enormissima eidem militiae laesio illata fuerat, ut praefertur, venditio et alienatio villae et aliorum bonorum huiusmodi per praesentes litteras rescissae et abrogatae; nulliusque roboris vel momenti esse; necnon Martinum de Alagon comitem et Henricum praedictos, uti praedicti Martini natos et haeredes, ad restituendum praedicto Philippo regi ac procuratori generali eiusdem militiae, necnon praeceptoriae seu commendae de Alcaniz praedictae, villam de Calanda, ac locum de Fox Calanda, Turrim de Alginas, mas del Carmen et la Fox, unâ cum fortalitio ac palatio, necnon iuribus et iurisdictionibus civilibus et criminalibus, supremis et infimis, meroque et mixto imperio, aliaque omnia et singula in venditione et alienatione praedictis comprehensa, omnino teneri; ab eodem vero Martino, ac dilectâ in Christo filiâ Victoria Pimentel eius uxore, sive eorum natis et haeredibus, aliquam pecuniarum summam, respectu pretii venditionis et alienationis praedictarum, a Philippo rege seu procuratore generali aut militiâ sive praeceptoriam vel commendam praedictis, aut eorum nomine, peti vel recepti nullatenus posse; quinimmo, si quod ius illis ex oblatione dicti pretii competere, illudque Martino comiti et Henrico praedictis, absque eo quod militia et praeceptoriam seu commendam huiusmodi ad evictionem aliquam faciendam ulterius te-

1 Quomodo per praesentes litteras non intelligo; ceterum plures mendosae lectiones in sequuto esse, quas difficile emendare (N. T.).

Recenset
suum praee-
dens Brev.Serièrque
facti.

nerentur, retrocederent; ac quoscumque census, si qui per Martinum et Victoriam praedictos in solutionem pretii huiusmodi impositi fuissent, nullos declararunt; quo vero ad summam duodecim millium ac ducentorum ac quadraginta octo scutorum, ad rationem decem regalium monetae illarum partium pro quolibet scuto huiusmodi, quae occasione solutionis pretii venditionis huiusmodi clarae memoriae Philippo III Hispaniarum regi catholico pro totidem aliis, pro quibus ipse Philippus rex eidem Martino comiti eiusque fratri debitor existebat, remissa fuerunt, concessusque fuit recursus Martino comiti eiusque fratri praedictis ad praedictum Philippum regem pro illorum solutione ac manutentione tituli marchionis de Calanda huiusmodi; e contra vero respective praetensionum, quas militia ac praeceptoriam seu commendam praedictae contra dictum Martinum comitem eiusque genitorem habebant, eundem Martinum comitem ad solvendum respective summam quatuor quentos vulgo nuncupatos, ac centum septuaginta quinque millium et septingentorum nonaginta quatuor morapetitorum, ex fructibus decursis et decurrendis, statim ac solutio primae medietatis summae praedictae facta fuerit, ita ut mille ducati quotannis, donec dicta summa integre persoluta fuerit, solverentur, teneri, declaratum fuerit, prout in sententiâ huiusmodi plenius dicitur contineri; cupiat autem dictus Philippus rex, pro sententiae huiusmodi subsistentiâ et validitate, illam apostolicae nostrae confirmationis patrocinio communiri:

Sententiam
que rescissionis
contractus ven-
ditionis ratam
habet.

§ 3. Nos, eiusdem Philippi regis votis in praemissis, quantum cum Domino possumus, annuere volentes, eumque a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus

existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutum fore censentes, eius hac in parte supplicationibus inclinati, sententiam in praemissis, ut praefertur, latam, apostolicâ auctoritate, tenore praesentium, approbamus et confirmamus, illique inviolabilis apostolicae firmitatis robor adicimus, ac omnes et singulos tam iuris quam facti defectus, si qui desuper quomodolibet intervenerint, supplementus.

§ 4. Decernentes, praesentes litteras validas, firmas et efficaces existere et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac ab omnibus, quos illae concernunt, inviolabiliter observari debere; irritumque et inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit, attentari.

§ 5. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, ac, quatenus opus sit, dictae militiae (etiam iuramento, confirmatione apostolicâ, vel quavis firmitate aliâ roboratis) statutis et consuetudinibus, stabilimentis, usibus et naturis, privilegiis quoque, indultis et litteris apostolicis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis, et innovatis: quibus omnibus et singulis, eorum omnium tenores praesentibus pro plene et sufficienter expressis, ac ad verbum insertis habentes, illis aliâs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die IX februarii MDCXXVI, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 9 februarii 1626, pontif. anno III.

Clausulae.

Obstantium
derogatio.

CXCVI.

Martiniani ac Furnenses Iprensis ecclesiae canonici aequae ac Morinenses nuncupati habiles redduntur ad dignitates in eadem Iprensi ecclesia obtinendas¹.

Urbanus Papa VIII,
ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Romanus Pontifex aequi bonique supremus assertor a Salvatore et Domino nostro, qui charitas est et Deus pacis, super universas orbis ecclesias constitutus, ut felici illarum regimini, gubernio, atque directioni, divinique cultus in eis augmento iuxta creditum sibi apostolicae servitutis officium iugiter invigilet, ea interdum, quae a Sede Apostolica sancita sunt, ipsa subinde rerum experientia suadente, alterat et immutat, in hisque sollicitudinis et providentiae suae studium interponit, prout pia ecclesiarum praesulum et catholicorum principum vota id exposcunt, et ipse, omnibus rerum, temporumque qualitatibus debite pensatis, conspicit salubriter in Domino expedire.

Referuntur
Pii Papae IV
litterae super
erectione epi-
scopalis eccle-
siae Iprensis.

§ 1. Alias siquidem a felicis recordationis Pio Papa IV praedecessore nostro emanarunt litterae tenoris subsequenti, videlicet:

Pius episcopus, servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

De statu ecclesiarum omnium, praesertim cathedralium insignium noviter erectarum, prospere et feliciter dirigendo attentius cogitantes, ad ea libenter intendimus, per quae illarum conservationi, decori et venustati, ac profectui, et illis praesidentium commoditati, ac aliarum in eis divinis obsequiis vacantium personarum opportunae subventioni consulatur: et interdum ea, quae a praedecessoribus

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

nostris Romanis Pontificibus super his consulte gesta fuerunt, ex saniori consilio immutamus, ac desuper disponimus, prout, rerum et temporum ac personarum et regionum qualitatibus pensatis, conspicimus in Domino salubriter expedire. Cum itaque, sicut accepimus, alias [postquam felicis recordationis Paulus Papa IV praedecessor noster (providi, vigilisque pastoris more considerans, quod ea pars inferioris Germaniae, quae charissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum regi catholico haereditario iure etiam tunc subiecta erat, pro tanta oppidorum celeberrimorum frequentia, locorumque suorum multitudine, adeo paucas ecclesias cathedrales habebat, ut earum episcopi ea, qua opus erat, diligentia tantam animarum multitudinem minime regere poterant; idque quibusdam hoc erat difficilius, quod ipsorum dioecesani linguae idiomate, institutisque differebant, et quidam eorum etiam huiusmodi privilegia habebant, ut ipsos ad sedem episcopalem non liceret evocare, ita ut nec fidei doctrinam, et pie vivendi praeceptis commode instrui, nec, si quid deliquissent, facile corrigi ab episcopis suis possent; ad ipsos vero episcopos visitandos, admonendos, et in officio continendos nulla in tota illa regione ecclesia erat metropolitana; sed archiepiscopi extra fines ipsius ditionis existentes propter multa et varia impedimenta nulli suffraganeis suis usui iam pridem erant, et propter assiduas insidias, dolos, pestiferasque doctrinas populorum haereticorum et schismaticorum, a quibus eadem regio omni fere ex parte cincta atque obsessa erat, catholica illic fides et animarum salus in maximo discrimine et periculo versabantur) his et aliis gravibus causis impulsus, volens etiam ipsius Philippi regis precibus annuere, ac tam pio eius desiderio satisfacere, habitam, sicut rei magnitudo postulabat, cum fratribus suis,

de quorum numero tunc eramus, deliberatione maturam, de eorum consilio, et apostolicae potestatis plenitudine, Cameracensem, Traiectensem, Atrebatensem et Tornacensem ecclesias, civitates et dioeceses a Remensi et Coloniensi provinciis, quibus tunc erant metropolitico iure subiectae¹, ac Mechliniense, Iprensis, Audomarense ac diversa alia tunc expressa oppida insignia dictae regionis a sua quodque dioecesi et provincia, necnon ab ecclesia Morinensi eam partem dioecesis Morinensis, quae in Arthesiae et Flandriae comitatibus ditionis praefati Philippi regis erat, cum omnibus et singulis suis terminis, territoriis, cleris, populis, personis, monasteriis et piis locis, ac beneficiis ecclesiasticis, cum cura et sine cura, secularibus, et quorumvis Ordinum regularibus, perpetuo segregaverat, diviserat et separaverat; necnon Mechliniense, Iprensis, Audomarense et reliqua oppida praefata, sic divisa, in civitates, Cameracensem vero et Traiectensem, tunc episcopales sedes, ac olim collegiatam sancti Rumoldi Mechliniensis ecclesias, in metropolitanas, ac olim monasterii sancti Martini Iprensis Ordinis S. Augustini canonicorum regularium, necnon S. Audomari Audomarensis, et certas alias aliorum oppidorum (in civitates erectorum) praefatorum ecclesias, in cathedrales pro totidem episcopis creandis, qui suae quisque ecclesiae praesent, erexerat²; ac Iprensi et Audomarensi ecclesiis et civitatibus praefatis certos districtus, per nuncium suum postmodum ab eo illuc mittendum limitandos, pro sua dioecesi perpetuo concesserat; necnon Iprensis, Mechliniensem, Audomarensem vero ecclesias, civitates et dioeceses antedictas, Atrebatensi ecclesiae³ huiusmodi pro sua provincia subiecerat; singulisque Iprensi

et Audomarensi mensis episcopalibus annuum redditum trium millium ducatorum auri de camera ex certis decimis et bonis ac fructibus, redditibus et proventibus ecclesiasticis, per dictum nuncium specificandis et repartendis, ex tunc, prout ex a¹ die, et e contra, postquam specificati et repartiti, ac interim, donec specificatio et repartitio huiusmodi factae et effectum sortitae forent, et non ultra, cuilibet ex praedictis mensis pro earum dote alium redditum annum mille et quingentorum ducatorum similium per ipsum Philippum regem ex redditibus et proventibus, quos ex dicta regione percipiebat, Iprensi et Audomarensi episcopis pro tempore sortitibus singulis annis (quousque specificatio et repartitio praefatae effectum sortitae non forent², ac pro ea tantum parte, quae plenarium suum effectum minus sortita foret, nec ultra) integre et proportionaliter persolvendum, perpetuo applicaverat et appropriaverat; eidemque Philippo regi, suisque successoribus, qui pro tempore eiusdem regionis in temporalibus domini essent, ius nominandi Romano Pontifici personas idoneas, ac alias certis tunc expressis modo et forma qualificatas, ad dictas Iprensis et Audomarensem ac alias cathedrales ecclesias sic erectas, tam a primaeve erectione huiusmodi, quam quotiescumque illas pro tempore vacare contingeret, eidem praedecessori et Romano Pontifici, qui pro tempore foret, per eum in archiepiscopos et episcopos ad nominationem huiusmodi ordinandas, in perpetuum reservaverat per quasdam sub plumbo; et deinde per alias suas in forma Brevis litteras venerabili fratri nostro, tunc suo, Salvatori episcopo Clusinensi, suo et Apostolicae Sedis nuncio in

¹ Edit. Main. legit *subiecta* (R. T.).

² Hanc vocem *erexerat* nos addimus (R. T.).

³ Ed. Main. legit *Atrebaten. ecclesiis* (R. T.).

¹ Vel legendum *ex ea*, vel simpliciter *ex*, aut simpliciter *a* (R. T.).

² Ista verba *effectum sortitae non forent* addenda censuimus (R. T.).

partibus illis, dederat in mandatis, ut personas idoneas, qui dictas provincias et dioeceses distinguerent et limitarent, ac dotem dictarum ecclesiarum a monasteriis et praepositis sub illis consistentibus dismembrarent, cum potestate omnia in his necessaria faciendi, vice sua deputaret] dilectus filius noster Antonius S. R. E. presbyter cardinalis Atrebatensis nuncupatus, tunc episcopus Atrebatensis, ac quatuor alii scientia et probitate insignes, quos ipse Salvator episcopus et nuncius, dicto praedecessore interim de medio sublato, vigore seu praetextu mandati et posteriorum litterarum huiusmodi substituerat (licet forsitan eorum aliqui de illis personis non essent quae ad id canonice subdelegari poterant), facta nihilominus per eos diligenti rerum indagine, ac omnibus mature pensatis, animadvertentes, quod per dismembrationes bonorum in monasteriis et praepositis praedictis, si fierent, cultus monasteriorum non mediocriter laederetur, ipsa monasteria et praepositorum mensis praedictis pro dote suarum ecclesiarum, ad hoc ut episcopi etiam illorum curam perinde atque suam propriam perpetuo gererent, potius esse unienda, ac designationes et limitationes provinciarum, ac dioecesium, divisionesque et distributiones oppidorum et iurisdictionum, in nonnullis partibus ipsarum dioecesium, commodiores illis, quae per primodictas litteras statuuntur, necnon constitutiones et assignationes dotum, et denique numerum personarum ac dignitatum, praebendarum, beneficiorum et officiorum, statum quoque et formam in praefatis ecclesiis, etiam per huiusmodi dismembrationes, applicationes, suppressiones, translationes, novas institutiones et alias in universum accomodatas rationes habendas, censuerint, et super maiori illorum parte processus, digestis rebus omnibus, formandos curaverint, et inter

alia, dictae ecclesiae Iprensi et pro tempore episcopo Iprensi districtus parochialium ecclesiarum, videlicet, in archipresbyteratu civitatis S. Martini Iprensis, S. Mariae de Priela, S. Petri Iprensis, S. Iacobi Iprensis, S. Nicolai Iprensis, S. Iohannis apud Ipras; in decanatu Warnestensi, Varnestensis (*Sequuntur nomina locorum diversorum decanatum etc.*)¹:

Nos [qui dudum inter alia voluimus, quod semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, quique nuper cathedralem ecclesiam Morinensem, certo tunc expresso modo pastoris solatio destitutam, ac sedem illius episcopalem, et in eis omnia et singula episcopalia iura, et cathedralis ecclesiae insignia (pro eo quod alias per conditiones pacis inter praefatum Philippum et clarae memoriae Henricum Francorum reges firmatae sub dictae Sedis beneplacito decretum fuerat, quod civitas Morinensis tunc solo aequata non restauraretur, sed illius ecclesia et dioecesis praefatae, ac beneficia, beneficiorum collationes et proventus in duas partes dividerentur, quarum altera Franciae, altera vero inferioris Germaniae esset) penitus suppressimus et extinximus, et dioecesim Morinensem, ac omnia et singula sub ea et in decreto praedicto comprehensa, in duas partes, quarum una Franciae, altera vero inferioris Germaniae huiusmodi, iuxta dictum decretum, esset, et ulterius illam dioecesis Morinensis partem in inferiori Germania huiusmodi existentem, cum bonis, censibus, feudis, decimis, aliisque proventus sub ea comprehensis, qui valorem annum duorum millium ducatorum auri de camera secundum communem aestimationem constituunt, in duas alias² aequales partes et duas alias dioe-

¹ Haec aliquid deesse videtur, ex. g., assignaverint (R. T.).

² Male edit. Main. legit *alias* (R. T.).

ceses divisimus et separavimus, ac Iprensi unam, Audomarensi vero ecclesiis ac mensis episcopalibus reliquam partes et dioeceses subdivisas huiusmodi pro sua quaque dioecesi et parte dotis perpetuo applicavimus], attendentes quod, si priscis temporibus, dum dicti populi sensim accrescebant, de novis ecclesiis cathedralibus, optimisque praesulibus opportuno tempore prospectum fuisset, profecto tot perniciose haeresum dogmata, quibus religio christiana passim laceratur et affligitur, haud ita violenter invaluissent; nunc autem, cum ad illa arcenda et extirpanda ac simul populos ipsos in sinceritate fidei continendos dictus praedecessor nulla alia aequae opportuna remedia potuerit adhibere quam supradicta, ut ea iuxta cordis sui atque nostri desiderium promptos et felices sortiantur effectus, etiam nostri ministerii partes praemissis adicere, ac illa omnibus aliis, quibus possumus, rationibus iuvare et promovere volentes; necnon bonorum, dignitatibus ac canonicatibus et praebendis infrascriptis per praesentes applicandorum, fructuum, reddituum et proventuum veros annuos valores, necnon singularum litterarum, processuum et scripturarum praedictorum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis habentes; continuis etiam hortationibus dicti Philippi regis, id pro salute dictorum enixe prosequentis, excitati: Motu proprio et ex certa scientia, ac etiam de apostolicae potestatis plenitudine, divisionibus, limitationibus et distributionibus subdelegatorum huiusmodi in dictis processibus specificatis tamquam in melius reformatis inhaerendo, ac priores litteras huiusmodi quoad infrascripta immutando, omnia et singula supradicta oppida, castra, villas, loca, iurisdictiones, districtus et iura, in posteriore designatione subdelegatorum huiusmodi comprehensa, cum ecclesiis, monasteriis, collegiis

et locis ecclesiasticis, ac secularibus et regularibus, aliisque personis et populis, ceterisque sub eis comprehensis, praefatae ecclesiae Iprensi iuxta posteriorem designationem huiusmodi, auctoritate apostolica, tenore praesentium, perpetuo concedimus et assignamus: Necnon in monasterio S. Martini praefato, cuius ecclesia in cathedralem ecclesiam Iprensensem erecta extitit, ut praefertur, etiamsi de illo consistorialiter disponi consueverit, seu debeat, nomen, titulum et denominationem abbatis, seu praepositi ad dignitatem abbatialem, seu praepositorum, statumque, essentiam et ordinem regulares, necnon cum primum illos, ac monasterium seu praepositorum S. Martini huiusmodi, percessum vel decessum illa nunc obtinentium, etiam apud Sedem eandem, aut alias quibusvis modis, et ex quorumcumque personis, etiam in aliquo ex mensibus, in quibus vacantium beneficiorum ecclesiasticorum dispositio nobis aut Romano Pontifici pro tempore existenti per constitutiones apostolicas vel cancellariae apostolicae regulas seu litteras alternativarum aut alia privilegia et indulta reservata existit seu fuerit, simul vel successive vacare contigerit, etiamsi actu nunc, ut praefertur, vacant, et tanto tempore vacaverint, quod illorum collatio et eiusdem monasterii S. Martini provisio iuxta Lateranensis statuta concilii aut alias canonicas sanctiones ad Sedem praefatam legitime devoluta, illique dispositioni apostolicae specialiter vel generaliter reservati existant, ac ipsius monasterii sancti Martini provisio ad eandem specialiter vel generaliter pertineat, et ad illa consueverint qui per electionem assumi, eisque cura etiam iurisdictionalis imminet animarum, super eis quoque inter aliquos, cuius statum praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa) monasterium S. Martini, seu illius ac ec-

clesiae Furnensis olim Morinensis diocesis praeposituras etiam principales, ac, qui pro parte dicti Philippi regis iuxta conditiones huiusmodi relictis sint, decanatum forsitan maiorem, necnon poenitentiarum, cantoriam, scholasticam, thesaurariam, non maiores post pontificalem dignitates, necnon quinque canonicatus et quinque praebendas ex pluribus aliis suppressae Morinensis ecclesiae huiusmodi pro parte dicti Philippi regis per conditiones pacis huiusmodi inter alia etiam relictos, penitus supprimimus et extinguimus: Ac ex dicta ecclesia Morinensi archidiaconatum Flandriae, dignitatem inibi non tamen post pontificalem maiorem, et ex quindecim cappellaniis¹ in ipsa ecclesia Morinensi octo cappellanas per praedictos subdelegatos specificatas, ac decem eiusdem ecclesiae Morinensis pro parte dicti Philippi regis iuxta conditiones praefatas, relictas, et ex ipsa Furnensi ecclesia, in qua triginta canonicatus et triginta praebendae cum decanatu existunt, decem alios canonicatus et decem praebendas similiter (quos primo per cessum vel decessum illos obtinentium, vel alias, simul vel successive vacare contigerit, aut etiamsi ad praesens vacent, et etiam tanto tempore vacaverint, quod similiter eorum collatio iuxta eadem Lateranensis statuta concilii ad Sedem eandem legitime devoluta, ipsique archidiaconatus et capellaniae et canonicatus et praebendae eidem dispositioni apostolicae specialiter vel generaliter reservati existant, et ad illos consueverint qui per electionem assumi, eisque cura etiam iurisdictionalis imminet animarum, et super eis inter aliquos lis, cuius statum similiter praesentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa) ad dictam ecclesiam Ipreensem pro uno archidiacono et totidem canonicis et cappellanis in dicta ecclesia Ipreensi trans-

¹ Edit. Main. habet *cappellanis* (R. T.).

ferimus: Ac in eadem ecclesia Ipreensi unum archipresbyteratum civitatensem (pro uno archipresbytero civitatensi, qui curam rectorum parochialium ecclesiarum, ac verbi Dei et sacramentorum per civitatensem¹ gerat²) et unam poenitentiarum dioecesanam nuncupandos, dignitates inibi non tamen post pontificalem maiores, pro uno poenitentiarum dioecesanam nuncupando, qui curam conscientiarum populi per dioecesim Ipreensem habeat; et ulterius in ecclesia Ipreensi huiusmodi unum decanatum, dignitatem inibi maiorem post pontificalem, ad suffragia omnium canonicorum eiusdem ecclesiae electivum, pro praeposito ipsius ecclesiae Ipreensis, deinceps decano, loco suppressae praepositurae huiusmodi, qui duplicem distributionem in choro percipiat; et unam cantoriam pro uno cantore, et unam scholasticam pro uno scholastico, et unam thesaurariam, etiam dignitates inibi non tamen post pontificalem maiores, pro uno thesaurario, ac duodecim alios canonicatus et duodecim alias praebendas pro duodecim aliis canonicis eiusdem ecclesiae Ipreensis, etiam perpetuo erigimus et instituimus: Ac unum et unam ex decem canonicatibus et decem praebendis, ex ecclesia Morinensi, ut praefertur, translatis mensae Ipreensi huiusmodi similiter perpetuo unimus, annectimus et incorporamus, ita quod episcopus Ipreensis, illorum ratione, persona capitularis esse, ac vocem, auctoritatem et praesentiam, etiam in capitulo, supra decanum, et alias dignitates, ac canonicatus³ et praebendas inibi obtinentes habere debeat, liceatque sibi illorum corporalem possessionem propria auctoritate libere apprehendere, et perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus et proventus in

¹ Videtur legendum *civitatem* (R. T.).

² Vocem *gerat* nos addimus (R. T.).

³ Edit. Main. habet *canonicatos*; forsitan *canonicos* (R. T.).

suos et suae mensae huiusmodi usus et utilitatem convertere, cuiusvis licentia desuper minime requisita: Et ulterius eidem mensae Ipreensi, pro sua dote, huiusmodi bona et proventus trium ex quinque suppressis canonicatibus et praebendis ecclesiae Morinensis huiusmodi, ac ius praebendae Insulensis nuncupatae, ad episcopum Morinensem pro tempore existentem pertinens, sub dictis conditionibus comprehensa¹, quorum insimul septingentorum et quinquaginta, ac similiter omnia et singula bona suppressae praepositurae ecclesiae Furnensis, ac tot ex bonis et proventibus monasterii seu praepositurae S. Martini huiusmodi, quae una cum bonis suppressae praepositurae ecclesiae Furnensis huiusmodi valorem annum mille constituent, et valorem annum trium millium ducatorum similium pro dote mensae episcopalis Ipreensis huiusmodi una cum praedictis complebunt; necnon archipresbyteratum, poenitentiarum, cantoriae, scholasticae et thesaurariae similiter medietatem aequis portionibus dividendam bonorum et proventuum cantoriae, scholasticae et thesaurariae suppressarum praedictarum, ac singulis duodecim praebendis, ut praefertur, erectis praedictis, tot ex reliquis monasterii seu praepositurae sancti Martini proventibus huiusmodi, quot pro competenti dote illorum ad aequivalentiam proventuum aliorum canonicatum et praebendarum ecclesiae Ipreensis huiusmodi opus fuerit, post obitum tamen religiosorum eiusdem, seu postquam illis aliunde provisum extiterit, eisdem interim sub cura decani ecclesiae Ipreensis huiusmodi remanentibus; praeterea decanatum medietatem proventuum decanatus ecclesiae Morinensis similiter pro parte dicti regis relictorum, ac praebendam et domum per decanum monasterii S. Martini

¹ Edit. Main. h. *comprehensam*, f. *comprehensum* (R. T.).

praedicti haberi et possideri solitas, et tam illi quam archidiaconatum Flandriae huiusmodi unam, archipresbyteratum vero, poenitentiarum, cantoriae, scholasticae et thesaurariae praefatis sic erectis ac graduatis infrascriptis affectis novem canonicatibus et novem praebendis ecclesiae Ipreensis huiusmodi reliquam medietatem bonorum et proventuum reliquorum duorum canonicatum et praebendarum suppressorum praedictorum similiter ex nunc prout ex tunc, et e contra, pro dotis nomine, perpetuo applicamus et appropriamus: Necnon episcopo Ipreensi domum monasterii seu praepositurae S. Martini huiusmodi, cum hortis et pertinentiis suis circumstantibus, pro sua habitatione, ac illas ipsas quas¹ episcopus Morinensis pro tempore existens in eisdem Ipreensibus ecclesia, civitate et dioecesi, prout sibi per divisiones huiusmodi contingit, et insuper quas abbas seu praepositus S. Martini monasterii, seu praepositurae, et praepositus ecclesiae Furnensis huiusmodi olim quomodolibet habebant, collationem, provisionem, praesentationem, electionem, institutionem, confirmationem, et quamcumque aliam dispositionem omnium et singulorum prioratum, dignitatum, personatum (exceptis infrascriptis affectis), canonicatum et praebendarum, administrationum et officiorum, aliorumque beneficiorum ecclesiasticorum, cum cura et sine cura, secularium ac praedictorum et quorumvis aliorum Ordinum regularium, per eum et futuros praesules Ipreenses, vel alium seu alios eorum nominibus, libere faciendas, etiam perpetuo reservamus, concedimus et assignamus: Et, ut ipse episcopus Ipreensis suam ecclesiam personis eruditissimis, et ad iurisdictionem inibi exercendam, ceteraque munera ecclesiastica obeunda idoneis, debite instructam, iugiterque decoratam habeat; similiter per-

¹ Vocem *quas* nos addimus (R. T.).

petuo statuimus et ordinamus, quod novem canonicatus et praebendae ex ecclesia Morinensi ad ecclesiam Ipreensem translatae huiusmodi, quos (suppressioni, applicationi et unioni aliorum trium canonicatum et praebendarum mensae episcopali Iprensi huiusmodi loco facto) per cessum, etiam ex causa permutationis, vel decessum, non tamen per obitum, apud Sedem praefatam, aut alias, vacare contigerit, vel etiamsi actu nunc quovis modo vacant, et dispositioni apostolicae specialiter vel generaliter reservati, ac sacerdotes¹ existant, et super eis inter aliquos lis, cuius statum praesentibus etiam haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa, tribus magistris aut licentiatibus, in theologia, et tribus doctoribus decretorum, seu in eis licentiatibus, et tribus nobilibus eius dioecesis etiam in iure vel theologia saltem gradu licentiarum in famosa quapiam universitate studii generalis, secundum tenorem primodictarum litterarum, promotis, ordine praemisso servato, in perpetuum concedi et assignari debeant; quodque ad sex priores, tam nobiles quam non nobiles, ut praefertur tamen qualificati, ad reliquos vero tres canonicatus et tres praebendas ex reliquis novem canonicatibus et totidem praebendis huiusmodi, nulli nisi nobiles et graduati, ut praefertur, assumi possint, ac omnes et singuli ratione suarum huiusmodi praebendarum consilium et operam in negotio ecclesiae et religionis, ceterisque difficultatibus pro tempore emergentibus, quoties ab episcopo suo requisiti fuerint, tam coniunctim quam divisim, praestare teneantur; et archidiaconus, nisi praebenda archidiaconatus suo annexa sit, archipresbyter, poenitentiarius, cantor, scholasticus et thesaurarius praefati ex dictis novem graduatis ad nominationem episcopi Iprensis assumi, et omnium primi post episcopum, vacaturos

¹ Videretur legendum sacerdotes (R. T.).

novem canonicatus et praebendas affectos huiusmodi, ordine in dicta designatione expresso servato, consequi debeant; et, ut de viris spectatae doctrinae et probitatis ad aedificationem Ecclesiae Dei accuratius prospiciatur, quod ipsi novem canonicatus et novem praebendae, hac prima vice dumtaxat per episcopum, et deinde, quoties illi futuris temporibus vacaverint, ut praefertur, ad electionem episcopi et aliorum graduatorum praedictorum superstitem per eos conferantur, et in huiusmodi electione suffragium episcopi non plus iuris seu momenti quam cuiusvis graduatorum habeat, nisi vocum paritate occurrente, tuncque iteratum ad hoc episcopi suffragium paritatem vocum huiusmodi dirimat; quodque posthac ipsi novem canonicatus et novem praebendae sub nullis specialibus vel generalibus etiam mentalibus reservationibus, affectionibus, etiam in corpore iuris clausis, necnon expectativis, coadiutoriis, mandatis, facultatibus, indultis de providendo, commendando, et aliis disponendo, primariis precibus nuncupatis, aut aliis gratis praeventivis, per nos, aut Romanos Pontifices pro tempore existentes, et dictam Sedem Apostolicam, vel eius legatos, etiam consideratione, contemplatione, intuitu, vel ad instantiam imperatoris, regum et aliorum principum, ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium, et ex quacumque causa quantumlibet urgenti pro tempore factis et concessis, comprehendantur, nec etiam, tamquam vacantes apud Sedem Apostolicam praefatam, aut ullam aliam ratione, generaliter vel specialiter reservari, nec, illorum vacatione per resignationem etiam ex causa permutationis apud Sedem eandem pro tempore occurrente, per Romanum Pontificem aut Sedem eandem de illis provideri, aut alias quoquo modo disponi possit, sed forma electionis praemissa omni tempore servari, nullaque

causa infringi debeat; quodque unus ex novem canonicis praedictis magister seu licentiatius in theologia et alter decretorum doctor seu etiam licentiatius seniores, ratione suarum praebendarum, facultatem habeant visitandi per universam dioecesim Ipreensem praedictam, quoties ab episcopo Iprensi, ceteri vero canonici graduati praedicti, quandocumque requisiti fuerint, illis assistere teneantur, ac ex reliquis senioribus canonicis praefatis duo in theologia et unus in iure canonico graduati, ut praefertur, una cum archidiacono curam habeant examinandi promovendos ad sacros ordines et admittendos ad curam animarum, quacumque auctoritate illi provisi fuerint, neminem, nisi idoneum, seque personaliter residentiam facturum medio iuramento promittentem, admittendo; et (quoniam nuper haereticorum studia, temporisque malitia, viros doctos ab ecclesiis suis diutius abesse non patitur) quod si canonici graduati praedicti ab ecclesia sua, nisi ab episcopo vel capitulo missi, per duos menses abfuerint, integros suae praebendae fructus illius anni amittant et capitulo cedant; ac omnes proventus singularum praebendarum in duas aequales partes dividantur, quarum altera pro quotidianis distributionibus, his solis, qui divinis officiis in choro deservierint, et inibi a principio usque ad finem, excepta necessitatis causa, permanserint, ministrari debeat, nec quisquam ullam dispensatione, vel alio privilegio apostolico quacumque causa impetrato vel concesso, sese a residentia huiusmodi eximere possit (ceterum ecclesiae civitatis, sub cura dicti archipresbyteri civitatis, extra vero eam et in dioecesi Iprensi existentes, vel sub suis decanatus seu archipresbyteratibus¹, aliisque iurisdictionibus, prout hactenus, remaneant, vel meliori modo arbitrio episcopi distribui,

¹ Edit. Main. legit archipresbyteratus (R. T.).

ipsorumque decanatum decani, salva dicti episcopi moderatione, emolumenta hactenus percipi solita percipere possint); quodque archidiaconus Flandriae, in ipsa ecclesia Iprensi institutus per cessum vel decessum praesentis possessoris, talem in dicta ecclesia Iprensi iurisdictionem generalem, quae ibidem ab antiquis archidiaconis haberi et exerceri consuevit, obtinere et exercere debeat: Districtius inhibentes universis et singulis venerabilibus fratribus nostris archiepiscopis et episcopis, ac dilectis filiis abbatibus, ceterisque locorum Ordinariis, ac conventibus, superioribus et personis, necnon illi, vel illis, ad quem, vel ad quos suppressorum et translatorum praepositarum, decanatus, archidiaconatus, cantoriae, poenitentiariae, scholasticae et thesaurariae, ac canonicatum, praebendarum et cappellaniarum, aliorumque beneficiorum praedictorum collatio, provisio, seu quaevis alia dispositio communiter vel divisim pertinet, et quibuscumque aliis, cuiuscumque dignitatis, status, ordinis et conditionis existentibus, in virtute sanctae obedientiae, ac sub excommunicationis maioris, aliisque sententiis, censuris et poenis, necnon privationis omnium dignitatum, officiorum et beneficiorum suorum, et inhabilitatis ad illa et alia imposterum obtinenda, ne de illis, si vacant, aut cum vacaverint, ut praefertur, cuique providere, aut alias disponere, seu praemissorum effectum et executionem in aliquo quantumcumque modico impedire, aut molestiam seu iniuriam quamquam irrogare quoquo modo praesumant: Ac decernentes, ex nunc plenum ius in praemissis omnino acquisitum esse, et super his beneficio regularum de non tollendo iure quaesito ac de annali et triennali possessore, necnon privilegiis omnibus, quibus diuturni possessores pacifici quomodolibet utuntur, potiuntur et gaudent, plenarie

uti, potiri et gaudere debere; ac novem canonicatus et novem praebendas¹ eiusdem ecclesiae Iprensis sic affectos praedictos per quoscumque etiam praetextu mandatorum de providendo, nominationum, facultatum, etiam iuxta concordata nationis Germanicae, expectatarum et quarumcumque aliarum gratiarum quoquo modo minime acceptari² posse; et nihilominus quascumque acceptationes, collationes, provisiones, commendas, uniones, annexiones et incorporationes, ac alias dispositiones de eisdem et aliquibus eorum, etiam per nos et Sedem praefatam, quomodolibet factas et faciendas, nullius prorsus roboris vel momenti fore, nullumque per eas cuiquam ius acquiri, seu etiam coloratum titulum possidendi tribui posse; ac concessionem, assignationem, suppressionem, extinctionem, translationem, erectionem, institutionem, unionem, annexionem, incorporationem, applicationem, appropriationem, statutum, ordinationem, inhibitionem, decretum, ceteraque praemissa, ac praesentes litteras ex nunc omnimodum effectum sortita esse et censi; nec sub quibusvis revocationibus, alterationibus, suspensionibus vel limitationibus similium vel dissimilium unionum, annexionum, suppressionum, extinctionum, etiam effectum non sortitarum, quae posthac per nos vel successores nostros tam in crastinum assumptionis cuiuslibet eorum ad summi apostolatus apicem, quam alias quomodolibet, ac cum quibusvis clausulis et decretis, quocumque tempore fient, includi; sed illis non obstantibus in suis vigore, robore et efficaciam persistere, et, quoties illae emanabunt, toties in pristinum statum restituta et de novo concessa; sicque incommutabilis voluntatis et intentionis nostrae fuisse, esse et fore; ac easdem praesentes litteras nullo unquam tempore de subre-

ptionis vel obreptionis aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae vel quopiam alio defectu notari, aut in ius vel controversiam quacumque ratione vel causa vocari posse; sicque per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, et eiusdem ac sanctae Romanae Ecclesiae cardinales, in quavis causa et instantia (sublata eis et eorum cuilibet quavis aliter iudicandi et interpretandi facultate et auctoritate) iudicari et definiri debere; ac ex nunc irritum et inane, si secus super his a quocumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Quocirca venerabilibus fratribus nostris archiepiscopo Mechliniensi et episcopo Amerinensi, ac dilecto filio decano ecclesiae S. Petri Cassetensis, Iprensis dioecesis, per apostolica scripta, motu simili, mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte moderni et pro tempore existentis episcopi Iprensis et aliorum, quorum interest et quomodolibet intererit in futurum, requisiti fuerint, seu eorum aliquis fuerit requisitus, solemniter publicantes, eisque et eorum cuilibet in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostram episcopum Iprensis et alios praedictos concessionibus, assignationibus, suppressione, extinctione, incorporatione, applicatione, translatione, erectione, institutione, unione, annexione, appropriatione, statuto, ordinatione, decreto ac praesentibus litteris, et in eis contentis huiusmodi, pacifice frui et gaudere, ac alias litteras et in eis contenta huiusmodi firmiter observari; non permittentes illos seu eorum aliquem de super per supradictos aut quoscumque alios quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet et rebelles per cen-

¹ Erronee edit. Main. legit *praebendae* (R. T.).

² Item eadem ed. habet *acceptare* (R. T.).

suras et poenas ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, censuras et poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Non obstante voluntate nostra praedicta, necnon Lateranensis concilii novissime celebrati uniones perpetuas, nisi in casibus a iure permissis, fieri prohibentis, ac pie memoriae Bonifacii Papae VIII etiam praedecessoris nostri etiam de una, et concilii generalis de duabus, non tamen tribus dictis, aliisque apostolicis constitutionibus et ordinationibus, etiam in corpore iuris clausis, ac alias reservatoriis dictae cancellariae apostolicae regulis, etiam revocatoriis et revocatoriarum innovatoriis, ac in favorem Ordinariorum, et alias in contrarium quomodolibet editis et edendis, necnon singularum ecclesiarum ac monasterii et ordinis praedictorum (iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, conservatoriis, exemptionibus et litteris apostolicis, ecclesiis, monasteriis, conventibus, ordinibus, superioribus ordinariis, aliisque collatoribus et personis praefatis, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos et Sedem praefatam, etiam per viam generalis legis et statuti perpetui, necnon initi et stipulati contractus, seu quasi, et alias, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, etiam consideratione, intuitu, contemplatione vel ad instantiam supradictorum et quorumcumque aliorum, ac etiam motu, scientia et potestatis plenitudine similibus, necnon consistorialiter, ac alias quomodocumque et qualitercumque ac quotiescumque concessis, confirmatis ac etiam iteratis

vicibus innovatis ac concedendis, necnon quibusvis specialibus vel generalibus reservationibus, etiam mentalibus, expectativis et aliis gratiis, unionibus, annexionibus et incorporationibus perpetuis vel temporalibus absque consensu coadiutorum, deputationibus, nominationibus, citra accessus et regressus, facultatibus, litteris, mandatis, concessionibus et indultis quibuscumque, etiam cum provisionibus et aliis dispositionibus, etiam cardinalibus, ac etiam nostris antiquis et descriptis familiaribus, et imperatoris, regum, ducum aut aliorum principum contemplatione vel intuitu, seu in eorum, aut ecclesiarum, monasteriorum ac aliorum ecclesiasticorum beneficiorum, vel etiam in nullius favorem, aut ob remunerationem laborum nobis et Sedi praefatae impensorum, aut in recompensam iurium cessorum vel ablatorum, aut alias quomodolibet, etiam motu proprio et ex certa scientia ac de apostolicae potestatis plenitudine, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, etiam attestativis mentis nostrae de illis non revocandis aut suspendendis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, de monasteriis, praepositis, decanatibus, archidiaconatibus, cantoriis, poenitentiariis, scholasticis, thesaurariis, ac canonicatibus et praebendis etiam translatis, unitis et suppressis, ac cappellaniis et aliis beneficiis huiusmodi, concessis hactenus et imposterum concedendis: quas et quae, illorumque omnium vim et effectum, quoad hoc, omnino suspendimus, et in monasterio, praepositis, decanatu, archidiaconatu, cantoriis, poenitentiariis, scholasticis, thesaurariis, ac canonicatibus et praebendis, cappellaniis et aliis beneficiis huiusmodi effectum sortiri aut locum sibi vendicare non posse neque debere decernimus; illisque, ac statutis, privilegiis, indultis et litteris supradictis,

etiãsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua et expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliãs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, contrariis quibuscumque; aut si aliqui in Morinensi et Furnensi ecclesiis praefatis in canonicos sint recepti, vel, ut recipiantur, insistant, seu si, super provisionibus sibi faciendis de canonicatibus et praebendis ac dignitatibus ipsarum ecclesiarum ac huiusmodi, speciales, vel aliis beneficiis ecclesiasticis in illis partibus generales dictae Sedis vel legatorum eius litteras impetrarint, etiãsi per eas ad inhibitionem, reservationem et decretum, vel aliãs quomodolibet sit processum (quas quidem litteras, et processus habitos per eadem, et inde sequuta quaecumque, ad monasterium, praeposituras, decanatum, archidiaconatum, poenitentiarum, cantoriam, scholasticam, thesaurariam, ac canonicatus et praebendas, ac cappellanas et alia beneficia praedicta volumus non extendi, sed nullum per hoc eis quoad assecutionem canonicatum et praebendarum, ac dignitatum vel beneficiorum aliorum praedictorum generari); et quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis et litteris apostolicis generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorem existant, per quae praesentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri; et de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae con-

cessionis, assignationis, suppressionis, extinctionis, translationis, erectionis, institutionis, unionis, annexionis, incorporationis, applicationis, appropriationis, reservationis, statuti, ordinationis, inhibitionis, decreti, mandati, suspensionis, derogationis et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Romae, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDLX, v idus martii, pontificatus nostri anno II¹.

§ 2. Cum autem, sicut venerabilis frater Antonius episcopus Iprensis nobis nuper exponi fecit, inter Martinianos et Furnenses ecclesiae Iprensis canonicos praedictos non raro plures ad supradictas dignitates obtinendas aptiores ac magis habiles quam inter Morinenses canonicos huiusmodi inveniantur, et propterea, ut maiori ipsius ecclesiae, eiusque capituli decori atque ornamento opportunis rationibus peramplius consulatur, operae pretium futurum existimet, si Martiniani et Furnenses aequae ac Morinenses canonici praedicti ad supradictas dignitates de cetero obtinendas, si illi tamen doctores vel licentiati ac aliãs habiles existant, idonei apostolicam auctoritate declarentur: nobis propterea tam dictus Antonius episcopus, quam dilecta in Christo filia nobilis mulier Isabella Clara Eugenia Infans Hispaniarum humiliter supplicari fecerunt, ut super praemissis opportune providere de benignitate apostolicam dignaremur.

§ 3. Nos igitur, piis Antonii episcopi et Isabellae Clarae Eugeniae Infantis praedictorum² desideriis, quantum cum Domino possumus, annuere, eosque specialibus favoribus et gratiis prosequi volentes, et

¹ Sed vel foret legendum anno I vel anno MDLXI (R. T.).

² Edit. Main. legit *praedictarum* (R. T.).

¹ Vocem *praedicta* nos addimus (R. T.).

Episcopi Iprensis preces de habiles reddendo Martinianos, ac Furnenses ad dignitates suae cathedralis.

a quibusvis excommunicationis, suspensionis et interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris et poenis, a iure vel ab homine, quavis occasione vel causã latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes et absolutos fore censentes, supplicationibus eorum nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, de venerabilium fratrum nostrorum sanctae Romanae Ecclesiae cardinalium sacri Concilii Tridentini interpretum consilio: Quod de cetero perpetuis futuris temporibus canonici Martiniani et Furnenses praedictae ecclesiae Iprensis, si doctores vel licentiati ac aliãs habiles existant, ad supradictas dignitates aequae ac Morinenses canonici dictae ecclesiae Iprensis obtinendas idonei sint et esse censeantur, talesque ab omnibus et singulis, ad quos nunc quomodolibet spectat et pro tempore spectabit, habeantur et haberi debeant;

§ 4. Praesentes vero litteras, ac omnia et singula in eis contenta nullo unquam tempore, etiam ex eo, quod Morinenses canonici praedicti, seu quicumque alii in praemissis interesse habentes vel habere praetendentes ad hoc vocati et auditi non fuerint, de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostrae, vel alio quovis defectu notari, impugnari, redargui, in ius vel controversiam vocari, aut ad viam et terminos iuris reduci nullatenus posse, sed ea omnia et singula perpetuo valida, firma et efficacia esse et fore, suosque plenarios et integros effectus sortiri et obtinere, ac Martinianis et Furnensibus canonicis praedictis in omnibus et per omnia plenissime suffragari; sicque et non aliter per quoscumque iudices ordinarios et delegatos, etiam causarum palatii apostolici auditores, ubique iudicari et definiri debere, ac irritum et inane, si secus super his a quoquam, qua-

vis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari¹.

§ 5. Quocirca venerabili fratri Joanni Francisco archiepiscopo Patracensi moderno et pro tempore existenti nostro et Sedis Apostolicae in Belgicis ditionibus nuncio per praesentes committimus et mandamus, quatenus ipse, per se, vel alium, seu alios, praesentes litteras, et in eis contenta quaecumque, ubi et quando opus fuerit, et quoties pro parte Martinianorum et Furnensium canonicorum praedictorum seu alicuius eorum fuerit requisitus, solemniter publicans, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistens, faciat auctoritate nostra Martinianos et Furnenses canonicos praedictos, et eorum quemlibet, praemissorum omnium et singulorum effectu pacifice frui et gaudere; non permittens eos desuper a quoquam quavis auctoritate quomodolibet indebite molestari; contradictores quoslibet et rebelles per sententias, censuras et poenas ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris et facti remedia, appellatione postpositã, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§ 6. Non obstantibus praesentibus litteris, quoad ea quae praesentibus contrariantur, necnon recedendae memoriae Bonifacii Papae VIII etiam praedecessoris nostri de unã, et in concilio generali editã de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, aliisque constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dictae ecclesiae Iprensis (etiam iuramento, confirmatione apostolicã, vel quavis firmitate aliã roboratis) statutis et consuetudinibus, privilegiis quoque, indulgentiis et litteris apostolicis, eidem ecclesiae, illiusque capitulo, canonicis, et quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus et formis, ac cum quibusvis

¹ Deest verbum *statuimus*, vel simile (R. T.).

Executores deputati.

Continua. l. III.

Clausulas necessariae apponit.

etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus et insolitis clausulis, irritantibusque et aliis decretis, in genere vel in specie, ac aliis in contrarium praemissorum quomodolibet concessis, confirmatis, approbatis et innovatis. Quibus omnibus et singulis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa et individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quaevis alia expressio habenda esset, illorum tenores praesentibus pro expressis et ad verbum insertis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter et expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque: aut si praedictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras apostolicas non facientes plenam et expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1 martii MDCXXVI, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 1 martii 1626, pontif. anno III.

CXC VII.

Contra extrahentes, seu permittentes ut extrahantur libri ac etiam manuscripta a bibliothecis fratrum Ordinis Praedicatorum¹.

Urbanus Papa VIII.
ad perpetuam rei memoriam.

Cum, sicut dilectus filius Lucas Castellinas, Ordinis fratrum Praedicatorum pro-

¹ Similem prohibitionem, pro conservatione bibliothecarum fratrum Minorum de Observantia Ordinis S. Francisci, fecit Sixtus V in Const. civ. *Cum sicut*, tom. VIII, pag. 928. Cuius mitigationem habes impressam in compendio Bullarii a Flavio Cherubino edito sub schol. 1 praedictae constitutionis.

curator generalis, nobis exponi fecit, quod hactenus compertum fuerit, nonnullos, conscientiarum suarum prodigos, libros ex bibliothecis domorum regularium dicti Ordinis furto subripuisse, ac subripere et seu extrahere, atque apud se uti proprios in grave animarum suarum periculum et dictarum bibliothecarum praeiudicium retinere:

§ 1. Nos, praemissis, quantum nobis ex alto conceditur, obviare, et ipsarum bibliothecarum conservationi et manutentioni consulere volentes, supplicationibus dicti Lucae nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ne de cetero quisquam, quavis auctoritate fungens, libros, quaternas, folia, sive impressa, sive manuscripta, bibliothecis domorum regularium dicti Ordinis hactenus donata, seu assignata, et in posterum donanda, seu assignanda, ex eisdem bibliothecis extrahere, seu ut extrahantur permittere, aut consentire, sub quovis quaesito colore, praetextu, vel ingenio, audeat seu praesumat, sub excommunicationis, necnon privationis vocis activae et passivae poenis, per contrafacientes eo ipso incurrendis, apostolicam auctoritate, tenore praesentium, interdicimus et prohibemus.

§ 2. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, necnon dicti Ordinis et domorum regularium quarumcumque (etiam iuramento, confirmatione apostolica, vel quavis firmitate roboratis) statutis et consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§ 3. Volumus autem quod praesentium transumptis, etiam impressis, manu alicuius notarii publici subscriptis, et sigillo alicuius personae in dignitate ecclesiastica constitutae munitis, eadem prorsus ubique fides adhibeatur, quae adhiberetur praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae: quodque transumpta huiusmodi in valvis dictarum bibliothecarum, vel aliquo alio

Prohibitio de qua in rubrica.

Derogatio contrarium.

Fides transumptorum.

perspicuo loco, unde ab omnibus cerni possint, continuo affixa remaneant.

Datum Romae, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die XXIII martii MDCXXVI, pontificatus nostri anno III.

Dat. die 23 martii 1626, pontif. anno III.

CXC VIII.

Confirmatio indulti, a Sixto Papa V capitulo cathedralis ecclesiae Leodiensis concessi, eligendi ad praeposituras et abbatias tum eiusdem capituli, tum etiam collegiatarum illius civitatis et dioecesis, cum concessione alterius indulti quoad resignationes faciendas¹.

Urbanus Episcopus,
servus servorum Dei,
ad perpetuam rei memoriam.

Exordium a cleri Leodiensis dignitate desumptum.

Clerum Leodiensem ob eius amplitudinem et sinceram erga Sedem Apostolicam devotionem paterno affectu amplectentes, de eius privilegiis non conservandis tantum, sed et ampliandis libentissime cogitamus.

Recensetur indultum a Sixto Papa V capitulo cathedralis Leodiensis concessum.

§ 1. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum capituli et canonicorum maioris ecclesiae Leodiensis petitio continebat, quod aliis [felicitis recordationis Sixto V, praedecessori nostro, pro parte capitulorum dictae maioris ac secularium et collegiatarum ecclesiarum civitatis et dioecesis Leodiensis et quarumdam particularium personarum, exposito², quod, cum ipsa capitula (praetextu litterarum piae memoriae Eugenii Papae IV etiam praedecessoris nostri, quas vim concordatorum inter ipsas ecclesias et Sedem Apostolicam habere praetendebant, ac quibus inter alia caveri dicebatur expresse, electiones ad dignitatem maiorem post pontificalem in maiori, et principales in collegiatis ecclesiis huiusmodi electivas per tempora a iure statuta, expectari, il-

lasque approbati et confirmari, vel infirmari debere, prout iustitia et aequitas suaderet, atque etiam praetextu litterarum recolendae memoriae Pii II et Sixti V, ac forsitan aliorum Romanorum Pontificum, etiam praedecessorum nostrorum, quibus inter alia idem ipsis etiam de novo indultum esse concessum dicebatur, quibus etiam litteris praedicti Sixti V praedecessoris antiqua consuetudo approbata praetendebatur, quod tam maioris quam etiam fere omnium aliarum ecclesiarum praedictarum civitatis et dioecesis huiusmodi maior et principales dignitates praedictae aliis quam canonicis actu praebendatis ipsius ecclesiae maioris conferri aut commendari nequirent, quodque ab eisdem dignitatibus omnes aliae, praeter certas in dictis praetensis concordatis, indultis, et privilegiis expressas reservationes, erant exclusae), occurrentibus pro tempore vacationibus tam maioris quam principalium dignitatum huiusmodi, personarum idonearum ad illas electiones ad se legitime pertinere praetenderent; ac postea inter provisos de illis auctoritate apostolica, et electos a praedictis capitulis ad easdem dignitates variae saepe lites et controversiae orientur, prout ortae tunc erant, seu periculum erat, ne inter provisos a Sede praedicta de aliquibus ex dictis dignitatibus et ad illas electos orientur) idem Sixtus V praedecessor, supplicationibus sibi pro parte dictorum capitulorum desuper tunc porrectis inclinatus, per suas, sub datum Romae, apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae MDLXXXV, nonis maii, pontificatus sui anno I^o, expeditas litteras, concordata seu indulta et praedecessorum praedictorum litteras moderans et amplians, loco illorum, in perpetuum eisdem capitulis omnium tam maioris quam aliarum ecclesia-

¹ Ex Regest. in Secret. Brev.

² Seq. expositio turbatissima est (R. T.).

¹ Particula ac redundare videtur (R. T.).

² Quas in Bullario esse non puto (R. T.).